

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă de editura ziarului Arad Közlöny. Inreg. în Reg. Publ. Perioadice sub No. 10/1-1938. Trb. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 174.

1939. augusztus 4. péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Üzlet, világrészekben

Az amerikai érdekeket semmiféle sérelem nem érte mostanság Ázsiában s így joggal fel lehet tenni a kérdést: mit veszít vagy keres Amerika a japán szerződés felbontásán? Az amerikai külpolitika nem érzélgős s láttuk a tiencsini angol nehézségek idején, hogy egyáltalán nem érintette érzelmileg az a sérelem, mely a koncessziós területen az angol állampolgárokat érte.

Pontosan nyolcvanhat éve annak, hogy Perry tengernagy megnyitotta a japán piacot az amerikai külkereskedelem számára. Japán addig csak Angliával és Franciaországgal kereskedett. Az első kereskedelmi szerződést a két hatalom 1894. november 22-én kötötte. Akkor már igen intenzív külkereskedelmi forgalom fejlődött ki Amerika és Japán között.

Az első hiteles statisztikai felvétel szerint Japán már 1879-ben 10 millió jen értékű árut szállított az Egyesült Államokba. Ez az export 1904-ben elérte a százmilliót. 1915-ben a 204 milliót, 1919-ben a 828 milliót. Japán exportja az 1925. évben meghaladta az egymilliárd jent az északamerikai Unió területére. Természetesen ezt a nagyarányú forgalmat újlag szabályozni kellett és ez a szerződés 1911. februárban jött létre Washingtonban és már az év júliusában életbe is lépett. Ez a kereskedelmi és hajózási szerződés tízenkét évre szól, úgyhogy ennek az időnek eltelté után a két állam közül akarmelyik hat hónapra felmondhatja a szerződést. Ennek a szerződésnek első ízben való felmondása most következett be.

Az 1911. évi kereskedelmi és hajózási szerződés semmi egyéb, mint a legteljesebb kedvezményezett szerződés, preferenciális vámok mellett. A szerződés 1. §-a kimondja, hogy a kereskedők, kereskedelmi cégek ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a befogadó ország saját polgárai.

Kölcsönösen fel vannak mentve mindentéle személyes szolgálat alól. Az üzletekben nem lehet házkutatást vagy könyvvizsgálatot tartani, csak büncselekmény esetében és csak bírói parancsra. A két kormány kötelezi magát, hogy kikötőikben működési engedélyt ad a másik ország főkonzulai számára. Kötelezték magukat a kormányok, hogy a vámokat kölcsönös jóindulattal állapítják meg. A szerződés szerint az egyik ország áruja nem fizetnek tranzit-vámost a másik ország területén. Kölcsönösen kikötötték azt, hogy ha valamely kormány az idők folyamán egy harmadik ország áruira további kedvezményt nyújtana, úgy ezek a vámkedvezmények megilletik a szerződő felek országait is.

Ez a kereskedelmi és hajózási szerződés sok éven át kifogástalanul működött. Japán és az Egyesült Államok e kereskedelmi szerződésből folyó hatalmas gazdasági előnyeikre tekintettel, igen könnyen egyeztek meg 1921. december 23-án a washingtoni négyhatalmi egyezményben a Csendes óceán szigeteinek mandátumfelosztása tekintetében, majd egy évre rá, ugyancsak Washingtonban a többi, még el nem rendezett csendes-óceáni sziget felosztása tekintetében. Japán az Egyesült Államokba főleg nyersselymet, selyemtextiliákat, kikészített teát, porcellán-árut szállított. Amerika viszont gyapjút, olajat, gabonát, ércet és gépeket.

Az utolsó statisztikai évben Japán kivitele az Egyesült Államokba egész exportjának 26%-át tette ki, összességében 074,900.000 yen értékű árut. Ugyanakkor Angliába kivitt 1,473,090.000 yen értékű árut s behozott innen 823,600.000 yen értékben.

Másképp áll Japán külkereskedelmi viszonylata Németországgal. Ide csak 35,054.000 értékű árut szállított ki, ellenben 120,828.000 yen értékű árut vásárolt Németországból. Az ázsiai Oroszorszá-

Vasárnap érkeznek Oroszországba az angol és francia katonai küldöttségek

Vorosilov vezeti a szovjet-bizottságot — Lengyelország is megbízottat küld a moszkvai konferenciára

Londonból jelentik: A Moszkvába készülõ francia katonai bizottság pénteken délelõtt indul Londonba, ahol az angol kormány ebédet ad tisztelõjükre. Szombaton délután a francia és az angol katonai bizottságok egy, az angol tengernagy hivatal által rendelkezésükre bocsátott hajón indulnak Oroszországba.

A külügyi népbiztosság a mai napon közölte Anglia és Franciaország nagyköveteivel azon tisztek nevét, akik a katonai tárgyalásokon résztvesznek. Ezek a következõk: Vorosilov hadügyi népbiztos, Sapoznikov a vezérkar fõnöke, Kuznetov tengernagy, tengerezszeti népbiztos, Loktionov tábornok, az aviatika fõnöke, Smorodinov tábornok, a vezérkar fõnökének fõhadsegéde.

Az angol és francia küldöttség tagjai valószínûleg a Metropole és Nationala szállóban szállnak meg, mivel az angol és francia nagykövetségeken nincsen elegendõ hely a vendégek befogadására.

Ellentétes álláspontok a „közvetett támadás” fogalma miatt

Moszkvából jelentik: A Tas szovjet távirati iroda visszautasítja Angliának a moszkvai tárgyalásokon tanúsított felfogását. Buttler angol külügyi államtitkár ugyanis közölte az alsóházban, hogy

Anglia megtesz mindent a tárgyalások elõrevitele érdekében, de a szovjet kívánalma a közvetett támadás esetére is katonai együttmûködést akar

s a közvetett támadás fogalmába még az is belemagyarázható, ha például a balti államokban háborus készségi kormány alakul. A szovjet ezt maga elleni kihívásnak minõsítheti s ezen a címen elhárító hadmozdulatokba kezdhet, amiben majd a katonai szövetségi szerződés önmûködõ szerkezete miatt Angliának is kell õt segítenie. Kérdés,

hogy Anglia belemehet-e ilyen szerződésbe s a közvetett támadás elhárítása címén megsértheti-e a balti államok függetlenségét?

Ezt mondotta Buttler. A szovjet távirati irodája ezzel szemben azt mondja, hogy Buttler rosszul magyarázza a szovjet felfogást. Nem a támadási szándékok elleni védekezésrõl van szó, hanem

olyan tényleges akciókról, melyek közvetve támadást foglalnak magukban.

Az angol javaslat szövege ebben a tekintetben kétértelmû és Anglia ezzel kibúvót igyekszik magának juttatni még azesetre is, ha bizonyos támadás valóssággal megindult. A szovjet e kibúvók lehetőségét akarja kiküszöbölni.

Vámuniót akarnak a danzigiak Németországgal

London. Az angol lapok szerint a danzigai helyzet súlyosan kiélezõdött. Ezt arra a lengyel fenyegetésre vezetik vissza, hogy bojkottálni akarják az Amada margarin-gyárat. Erre a szándékra a danzigai szenátus jegyzéket intézett Varsóhoz és közölte, hogy ebben az esetben nem fogja elismerni a lengyel vámfelügyelõket. A Daily Express szerint a danzigai hatóságok most már nyíltan vallják, hogy vámuniót akarnak Németországgal. Ennek visszahatása az, hogy Lengyelország erélyes lépésre határozta el magát.

A német birodalmi tengerezszeti szövetség augusztus 2-ára, szerdára nagygyûlést hívott össze Danzigba. A danzigiak tüntetõ elõkészületeket tet-

tek a nagygyûlésre. Trotha ellentengernagy, a tengerezszeti szövetség elnöke és Forster kerületi vezetõ tartottak nagy beszámolót a gyûlésen.

Pariani tábornok az új olasz harcmodor jelentõségérõl

Róma. Jelentettük tegnap, hogy az olasz hadgyakorlatok Északolaszországban megkezdõdtek. A hadgyakorlatokon megjelent Ill. Viktor Emánuel olasz király, Mussolini miniszterelnök, a kormány összes tagjai, továbbá a spanyol, német, magyar és japán katonai attasék.

Az olasz hadgyakorlatokkal kapcsolatban Pa-

gal való forgalma következõképpen fest: Kivitt 22,999.000 yen értékû árut és behozott 3,401.000 yen értéket.

A kínai háboru következtében Japán alaposan csökkentette külföldi behozatalát.

1937. október 11-én kelt császári pátéssal megfilitották 269 fényüzésnek számító és nélkülözhetõ áru fajta behozatalát és korlátozásokat léptetett életbe az élelmiszerek és a hadiipar számára nélkülözhetõ nyersanyagok behozatala tekintetében. E korlátozás adatszerû eredményeit természetesen még nem ismerjük, de bizonyára érzékenyen érintette a Japánba importáló államokat. Ezzel szemben vámmentességet biztosítottak a hadiipar számára szükséges nyersanyagokra és 1937. év végén a megelõzõ évhez képest sulyban 35 százalékkal emelkedett ezeknek az árukak a bevitelére. Értékben ez a differencia az egész világon tapasztalható áremelkedés következtében még több. A Japánba bevitt gyapot mennyisége 1937-ben 8 százalékkal csökkent, értéke viszont 3 százalékkal emelkedett. Ilyen a helyzet a többi be-

viteli cikknél is, mint amilyen a nyersgumi, a gyapju, a szén, a fa, a szója és méginkább a vas, a gépek, a nyersolaj és a vegytermékek. 1937-ben és 1938-ban az Egyesült Államok még nagyobb pozícióelõnyt nyertek Japánban a többi országok rovására.

Japán a kínai háboru éve alatt ugyancsak igyekezett exportját megnövelni. Ez sikerült is neki, amennyiben úgy az 1937., mint az 1938. évben 18%-kal nagyobb értéket tudott elhelyezni külföldön, mint 1936. évben. Különösen a konzerv, a gyapotfonál és a papiros kivitele emelkedett.

A fenti adat-összeállításból érthetõ tehát, ha Sir Craigie angol megbízott ki óhajtana kapcsolni éppen a gazdasági kérdéseket a készüldõ megállapodásból. Japán viszont ma még inkább kénytelen, új gazdasági követeléseket felállítani, mint az amerikai üzlet-felmondás elõtt. A gyakorlati élet szintén a japánoknak ad igazat, hiszen — bárhog is próbáljuk, — jól tudják, hogy gazdasági kérdéseket lehet elhallgatni, lehet meghamisítani, — csak éppen kikapcsolni nem...

riani tábornok hadügyi államtitkár nyilatkozott az új háromdór jelentőségéről. Eszerint a mozgásban lévő csapatok felett gépkocsikon közlekedő mozgó parancsnokság intézkedik. A mozgó parancsnokságnak tizenöt gépkocsi áll rendelkezésére. A tizenöt gépkocsi a parancsnokság irodáit, a rádió adó- és vevőállomást és az alvási alkalmatlanságokat szállítják. Ez a tizenöt gépkocsi azonban nemcsak szállításra szolgál, hanem serélynyújtásra és parancstovábbításra is. Vannak olyan gépkocsik is, amelyek tábortól táborig alakítják át.

Lengyelország is részt vesz a moszkvai katonai megbeszéléseken

Varsóból jelentik: SARANOV varsói szovjet nagykövét tegnap hosszabb megbeszélést folytatott ARCINSZKY külügyi államtitkárral. Beavatottak szerint CHAMBERLAIN alsóházi nyilatkozata alapján ismét előtérbe került az a terv, hogy Arcinszky a legrövidebb időn belül

A hadgyakorlatok során kipróbálnak egy 15 tonnás páncélos gépkocsit is.

Kijelentette még Pariani államtitkár, hogy meggyőződése szerint a hadgyakorlatok tovább vizsgálják előre az olasz hadsereget a tökéletes fejlődés útján, ami állandóan a Duce szeme előtt lebeg és ami képessé teszi az olasz hadsereget, hogy bármely pillanatban minden feladatnak azonnal eleget tehessen.

Pariani tábornok egyébként kedden este vacsorát adott a hadgyakorlatra meghívott külföldi katonai személyiségek tiszteletére.

fontos politikai és gazdasági kérdések tárgyalására Moszkvába utazzék. Azt is tudni véljük, hogy Varsó a tervezett angol-francia-orosz vezérkari megbeszélésekre lengyel katonai megfigyelőt fog kiküldeni.

Haza utazott

a londoni lengyel nagykövét

Londonból jelentik: Racinsky gróf, lengyel nagykövét, ma nejevel Varsóba utazott. A lengyel fővárosban a külpolitika vezetőjével a nagykövét a nemzetközi helyzetet fogja megbeszélni.

Új tervek a nemzetgazdaság feljavítására

Bucurestiből jelentik: A „Semnalul” írja: Az ország valamennyi munkakamaráinak elnökei értekezletet tartottak a fővárosban a szegénysorsu kisiparosok megsegítésére vonatkozólag. Valóban — írja a lap — igen sok tehetséges és értelmes iparos akad az országban, akik megfelelő anyagi eszközök híján, nem tudják bebizonyítani képességeiket. Ezek az iparosok kellő mennyiségű szerszámot kapnak, melynek segítségével olyan életkörülmények közé kerülnek majd, hogy tehetségüket kellőképpen fogják érvényesíteni.

Ugyancsak a „Semnalul” írja, hogy a kereskedelmi áruforgalom minél nagyobb szabadsága érdekében, anélkül azonban, hogy a szükséges ellenőrzésen enyhítenének, a nemzetgazdasági minisztérium nagy gazdasági és gyakorlati jelentőségű újítás tervével foglalkozik. Így többek között egységesítik azokat az intézkedéseket, amelyek az élet olcsóbbá tételére vonatkoznak.

Berlin jelentik:

Az „Epoque” főszerkesztője valóban bele van keverve a párisi kémkedési botrányba

Párisból jelentik: Csütörtökön délelőtt a párisi német nagykövetség a sajtó után a következő hivatalos közleményt tette közzé: „Több párisi napilap Berlinből keltezett hírt közölt, amely szerint Abetz, a francia-német társaság elnöke a francia igazságügyminisztériumhoz beadványt intézett és rágalomzással vádolta meg Keryllist, az „Epoque” főszerkesztőjét. A német nagykövetség szerint a jelentés megfelel a valóságnak.” Ismeretes, hogy a francia lapok Abetzet belekeverték a közelmúltban leleplezett kémkedési ügybe.

Elutasította Japán az újabb tiencsini angol javaslatokat

Sir Craigie a gazdasági kérdéseket ki szeretné volna kapcsolni a tárgyalások további anyagából

Tokió. (Rador.) Az Asahi című lap azt írja, hogy Sir Craigie javasolta, hogy a folyamatban levő angol-japán tanácskozások napi-rendjéről

vegyék le a gazdasági kérdéseket.

Ez a javaslat azt célozza, hogy a tanácskozások sikerrel végződjenek, mert csak szigorúan a napi kérdésekre korlátozódhatnak. A lap szerint Kato külügyminiszteri megbízott határozottan

elutasította az ajánlatot.

hangsúlyozva, hogy a javaslat az Arita külügyminiszter és Craigie között létrejött egyezmény szellemével ellentétben áll. Egyben azon véleményének adott kifejezést, hogy a tanácskozások csak abban az esetben végződhetnek

eredménytel, ha Nagybritannia valamennyi japán kívánságot teljesíteni hajlandó.

Félhivatalosan jelentik Tokióból, hogy a tokioi értekezlet keretében a két fél áthidalhatatlan nézetbeli eltérése miatt megszüntették a gazdasági megbeszéléseket addig, amíg Anglia újból nem javasolja azok folytatását. Az ideiglenes elhalasztás oka az Egyesült-Államoknak Japánnal kötött szerződés felmondásánál tanúsított eljárása, ami Anglia álláspontját is megmerevítette a japán követelésekkel szemben. Angliának az a szándéka, hogy a tokioi megbeszéléseket csupán politikai kérdések tárgyalására korlátozzák és

az angol kormány azon fáradozik, hogy a gazdasági kérdések tárgyalására az Egyesült-Államokat és Franciaországot is bevonják.

Feloldották a Gyöngyfolyó torkolatát a japánok az ostromzár alól

London. A japán tengernagy tudomásul adta az érdekelt államok képviselőinek, hogy a kantoni Gyöngyfolyó torkolatát feloldotta a

japán hadvezetőség az ostromzár alól. Így a kantoni nagyobb városok idegennegyedek ellátási magukat a napi szükségletekkel.

A főnyeremény

Irtá: GIORGIO DANIELI

A kis alpesi fogadóban a hirtelen támadt hófúvás teljesen megzavarta a szőke társaság programját. Percek alatt magas hó zárta el a külvilágot, a kis falut és a keskeny hegyúton méteres magasságban tornyosult fel a hó.

— Sebaj! — kiáltotta a kiránduló társaság vezetője — a si nem ijed meg egy kis hófúvástól! Annál jobb lesz a hótakaró.

Az öreg fogadós a fejét rázta:

— Sajnos, a mi völgyünkben ez nincs így. Amikor az északkeleti szél megindul, úgy eltorlaszolja az utakat, hogy teljes lehetetlenség a hómezőig kijutni.

A társaság hamar megbékült a helyzettel. Egy fiú kinyitotta a rádiót, valahol zenét fedezett fel és elkezdtek táncolni. Mások a kártyát vették elő. Csakhamar vidám volt újra a hangulat. Egy pamlagon fiatal lány ült, mellette jobbra és balra egy-egy férfi. Ők nem vegyültek bele az általános szórakozásba... magukkal voltak elfoglalva. A lány némán nézett maga elé és cigarettázott. A két férfi néha halkán megszólalt, azután újra visszaesett a némaságba. Aki megfigyelte a kis csoportot, észrevehette, hogy a hangulat ott nagyon feszült, a levegő villamossággal telített.

A fiatal lány néha elmosolyodott, máskor rosszalón rázta a fejét, de egy szóval sem vett részt a két férfi halk hangon folytatott szópárba-jában.

A leány Armentani Edy volt, — az egyik férfi Bedendo Arturo mérnök, a másik Bertuzzi Luigi fiatal orvos. Mindketten szerelmesek voltak a leányba és otthon is folyt kettőjük közt a verseny, amelynek színhelyét most ebbe a behavazott alpesi fogadóba tették át. A leánynak mindkét férfi rokonszenves volt, de nem tudta eldönteni, melyik nek volna szívesebben a felesége. A két férfi pedig eddig nem mert nyilatkozni. A leány tisztában lehetett azzal, hogy mindketlen szerelmesek, de még egyik sem kérte meg a kezét, mert mindkettő attól

félt, hogy vetélytársának malmára hajtja a vizet, ha taktikai hibát követ el.

Bedendo azzal igyekezett vetélytársa pozícióját gyengíteni, hogy minden alkalommal szellemeskedett a rovására. Viszont a fiatal orvos tartózkodásban viselkedett és lehetőleg kitért a személyeskedés elől. Nem mintha félt volna, hanem úgy érezte, hogy ha összeveszéssel felidéz a társaság pletykálgatását, maga ellen hangozhatja a leányt. Edy különben szívesen nevetett Bedendo gyáran izléstelen tréfáin, bár néha leintette a szellemeskedését. Most is rosszaló pillantással némettotta el és néhány percig a két férfi ellenséges hangulatban nézett egymással farkasszemet.

A társaság a táncot abbahagyta és a rádió híreit hallgatták. Hirtelen a következő jelentés hangzott fel:

Az állami sorsjáték mai húzásán a két millió lira főnyereményt a negyvennégyezernégyesáztalennégyes szám nyerte. Ismétlem: a negyvennégyezernégyesáztalennégyes szám!

Edy felugrott és felkiáltott:

— Ez az én sorsjegyem.

Az egész társaság felfigyelt. Edy izgatottan ismételte:

— Az én számom!

Mind felugrottak, köréje sereglettek. A leány az örömtől szinte önkívületben felrohant a szobájába. A társaság izgatottan tárgyalta a szenzációt:

— Vajjon nem tévedett-e? Hátha tévesen emlékezik a számmal!

— Vagy hátha félreértette a rádió bemondását.

— Nem érthette félre, hiszen a bemondó kétszer elismételte.

Két perc elteltével Edy visszajött a hallba, a kezében tartotta a noteszt és mutatta:

— Itt van... ide irtam fel a számot!

Valóban ez a szám volt az egyik lapra ceruzával felírva.

Minden oldalról szerencsekívánatokkal halmozták el Edyt, aki az örömtől egészen megzavarodva pezsgőt rendelt az egész társaság számára.

A rádiót egy másik állomásra állították be, jazz zene hallatszott és Bedendo mérnök táncra kérte fel Edyt, aki eddig nem táncolt, de most szilaf örömmel, boldogan vett részt a mulatságban. A pezsgő fogyott, a hangulat forrpontra emelkedett, Bedendo tánc közben halkán sugta:

— Edy, maga még szebb, mint máskor, az öröm még gyönyörűbbé varázsolta.

Bertuzzi Luigi komoly arccal gratulált a leánynak, de nem kérte fel táncra és még szóflanabb lett, mint amilyen addig volt.

A következő tánc tangó volt. Edy ezt is Bedendoval táncolta, aki így szólt:

— Edy, maga tudja, hogy szeretem. Akar a feleségem lenni?

— Erre nem tudok olyan hamar felelni. Adjon egy nap gondolkodási időt — felelte a lány.

Éjszakán át megfordult a szél, a déli, meleg légáramlat esőt hozott, a hó reggel olvadni kezdett. Edy korán ébredt, izgatott volt. Amikor lement a hallba, még senki sem volt ott, de a kapu előtt állt Bertuzzi doktor autója és éppen a hótáncokat erősítette meg a kerekekre.

— Luigi — kérdeze a lány — mi történt? Hiszen szó sem volt arról, hogy már ma elutazik. Mi okozta a gyors elhatározást?

— A maga kétféle főnyereménye, Edy — felelte szomorú arccal a fiatal orvos — most elárulhatom magának, hogy szeretem, de éppen ezért kell menekülnöm. Szegény kezdő orvos vagyok, aki nem kérheti meg a milliós lány kezét, mert ezt az önézetem tiltja.

— Luigi — kiáltott fel a lány — egy szó sem igaz a főnyereményből. Nincs is sorsjegyem. A mesét azért találtam ki, hogy magukat kiismerjem. Bedendo azonnal megkérte a kezemet, maga azonban visszavonult, Luigi. Várjon egy percig. Azzal felrohant a szobájába, gyorsan becsomagolt, kifizette a számláját, kis utitáskáját lehozta az autóhoz és így szólt:

— Luigi, ha elfogad engem, mint szegény lányt, induljunk innen azonnal, mert most már tudom, hogy kinek a felesége akarok lenni.

A titokzatos Ibn Saud szerepe, aki újraépítette az arab birodalmat

A közelmúlt napokban rövid és sokat sejtető hír járta be a sajtót és azt közölte, hogy Ibn Saud, Arabia urának megbízottja látogatást tett Rómában és Berlinben és öt bizalmas tárgyalásokat folytatott. A hírhez egyes lapok sokat sejtető kommentárokat fűztek arra utalva, hogy ennek a látogatásnak különös jelentősége van akkor, amikor éppen röviddel ezelőtt kötötték meg a francia-török egyezményt, amely Törökországnak juttatta az alexandrettei Szandzsákot és ezzel Szíria érdekeit sértve, arab érdekeket sértett.

Ibn Saud személye valóban olyan, amellyel nem érdektelen foglalkozni. A világpolitika mai eseményei közepette Ibn Saud azon kulisszák mögötti és jelenleg magukat a világpolitikai versengéstől távol tartó erők közé tartozik, amely adott esetben, fontos események idején még sokat hallathat magáról és döntő tényezőként is szerepelhet. Ibn Saud szerepe szorosan összefügg a pánarab mozgalommal, amely a világháború előtti időben, főképpen pedig a világháború alatt erős angol támogatásban részesült.

A jelenlegi körülmények között, akkor, amikor Ibn Saud megbízottja a tengelyhatalmak fővárosait keresi fel, ez talán különösen hangzik, de mégis így volt. A világháborúban tudvalevőleg Törökország ellen küzdött és a pánarab mozgalom egyik célja szintén a török uralom megdöntése, a török járom alól való felszabadulás volt.

Arab hercegek a Foreign Office szolgálatában

Még 1913-ban történt, hogy Abdallah, Transzjordánia későbbi emirje megjelent a kairói angol kormányzóságon és az arabok azon elhatározását közölte, hogy bármikor készek fegyveresen is megmozdulni a törökök ellen. Ehhez a megmozduláshoz Anglia segítségét kérte.

A világháború kitörése után Anglia erős propaganda tevékenységet kezdett Hedzsászbán és belső Arabiában. Ezt a propagandát tudvalevőleg az azóta világhíressé vált Lawrence ezredes vezette, aki köré egész legendakör szövődött.

Az angol diplomáciaának különösen két herceg állott szolgálatára: Abd al Asis Ibn Saud in Rijad, Nedso ura és Hussein, Mekka ura. Ibn Saud, aki ma Arabia ura, kivételes bátorsággal, szervező-képességgel és stratégiai tudással teremtette ujja azt a birodalmat, amelyet nagyapja, Mohamed Ibn Saud a tizenhét század végén alapított. Mohamed Ibn Saud annakidején Abdul Wahhab lelkészrel, a puritán-izlám szekta megalapítójával szövetségbe lépett, hogy annak elgondolásai szerint Isztaen földi országát, az izlám második birodalmát megalapítsa. Ez a birodalom hatvan évig állt fenn és akkor omlott össze, amikor a wahabbiták össze mérték erejüket a sztambuli szultánnal. Az egyesült török-egyiptomi seregek a wahabbita Arabiát megsemmisítették, Riadban, az állam fővárosában kitűzték a szultán zászlóját és a wahabbita vezetőket Konstantinápolyban kivégezték.

Mohammed Ibn Saud unokája husz év alatt építette fel újból az anarchiába sülyedt Arabiából a wahabbita birodalmat.

A torrongó Arabia

Mint említettük, az angolok igyekeztek Ibn Saudot a maguk céljainak megnyerni. Ez annál inkább sikerült, mert Ibn Saudnak egy erős riválisa volt Ibn Rasid, Hail urának személyében, aki a török szövetségese volt. Így tehát akkor, amikor elhatározta, hogy a világháborúban a törökök ellen fordul, egyben Ibn Rasidot is meg akarta semmisíteni. A döntő ütközet a két arab vezér között 1915. január 24-én folyt le és Ibn Saud vereségével végződött. Anglia továbbra is kitarított mellette és egy évvel később Ibn Saud megállapodást kötött Angliával. Ennek értelmében alávetette magát az angol tanácsoknak és kötelező ígéretet tett arra, hogy érintetlenül hagyja a perzsa öbölben levő angol védett területeket. Az Angliával kötött egyezmény ellenére, Ibn Saud tartózkodott attól, hogy újból tevékenyen beavatkozzon a világháborúba. Ez készítette Londont nagy mértékben arra, hogy Mekka urával, Husszeinnel szövetségben, akivel sikerült is megállapodásra jutnia és akinek

csapatai 1916-ban már sok kárt okoztak a törököknek. Két évvel később, 1918-ban az arab csapatok az angolokkal együtt vonultak be győzedelmesen Damaszkuszba.

A Kelet elindul Nyugat felé...

Ibn Rasid veresége után Ibn Saud folytatta hódító utját észak felé a Hailból Damaszkusz felé vezető karavánút mentén és 1922-ben elfoglalta a Jauf oázist. Ez az angol érdekeket is érintette, mert ezáltal korridorot vont az angol érdekszférát érintő Mezopotámia és Transzjordánia közé és megszakította a Földközi tengertől a Perzsa öböl, vagyis az India felé vezető vonalat. Anglia ekkor arra kényszerült, hogy a helyzet tisztázása végett közvetlen tárgyalásokat kezdjen Ibn Sauddal. Ez a konferencia 1923-ban ült össze. A tárgyalások azonban négy hónap elteltével eredménytelenül értek véget. Ibn Saud ennek ellenére nem folytatta előnyomulását észak felé, mert jól tudta, hogy ez Angliával fegyveres összecsapásra vezethetne és egy negyed század munkájának összeomlását vonhatná maga után. Ezért terjeszkedését nyugat felé irányította.

Husszein birodalmát, Hedzsászt akarta meghódítani és elgondolásában nagy szerepet játszott, hogy ezzel az izlám szempontjából oly két fontos város, Mekka és Medina is kezébe kerülne, amelyek politikai jelentősége sem kicsinyelhető le. A hadjárat 1924-ben indult meg. Husszein viszon- tagságos harcok után elmenekült és az angolok Cyprus szigetén adtak neki menedéket. Fia, Ali, Angliától kért segítséget, de Anglia nem akart ebbe a részben vallási jellegű háborúba beavatkozni, mert tartott annak esetleg Indiában is várható következményeitől.

Ibn Saud, aki a maga számára a kalifátust és ezzel háromszázmillió mozlim szellemi uralmát akarta megszerezni, jól tudta, hogy Mekkát fegyverrel nem foglalhatja el. Nem töltheti be a kalifátust az olyan, aki a szent városban vért ont. Ezért, amikor megérkezett hozzá annak a híre, hogy Ali is elmenekült, Ibn Saud megparancsolta törzs-seregének, hogy tegye le a fegyvert. Katonáival együtt a zarándokok ruháit öltötte fel és 1924. október 13-án bevonult a próféta városába. Ezt a várost nem a király, nem a hadvezér, hanem a hívő hódította meg. A zarándok pedig megnyerte Mekkát és lakóit a király számára is. Ibn Saud csapatai 1925-ben elfoglalták Medinát is. Így lett Ibn Saud Hedzsász ura is.

A világháború befejezése után Ibn Saud elkezett látni az időt arra, hogy arab riválisaival leszámoljon. Bár — mint említettük, — veresége után sikerült magát távol tartania a világháborúba való közvetlen beavatkozástól, az angolok pénzügyi támogatását továbbra is élvezte. Minden idejét arra szentelte, hogy állama belső és külső konszolidációját megvalósítsa. Riválisa, Ibn Rasid a török szultánátus összeomlása után szintén meggyengült és ezért Ibn Saud elérkezettnek látta az időt arra, hogy belső Arabiában az erőviszonyokat végre tisztázza. Ezek a csatározások 1918-tól 1921-ig tartottak. Ibn Rasid birodalmának egyes déli törzsei önként behódoltak Ibn Saudnak és ez megkönnyítette az észak felé irányuló hadjáratját. A végső győzelmet Ibn Rasid fölött 1921. tavaszán aratta és ezzel újra megalapította az egykori wahabbita birodalmat.

Ez az uralmat Anglia természetesen nem nézte jó szemmel.

Ibn Saud 1926-ban megvalósította protektorátusát az Asir-föld fölött és tekintete Yemen felé fordult. A yemeni imám Ibn Saud ellen szövetséges társat keresett és Olaszországgal kötött szövetséget. Ez hosszú ideig megakadályozta Ibn Saudot terveik keresztülvételében és csak 1933-ban látta elérkezettnek az időt arra, hogy újból Yemen ellen forduljon, most már angol támogatással, mert hiszen London nem nézte jó szemmel a yemeni olasz befolyást. Ekkor történt meg 1914. óta először, hogy Ibn Saud és Anglia érdekei találkoztak. A yemeni kérdés megoldását mindenekelőtt az sürgette, hogy Ibn Saud a pánarab politika szempontjából veszedelmesnek tartotta azt, hogy egy európai hatalom szóhoz jusson Yemenben. A probléma végül is úgy nyert megoldást, hogy Ibn Saud elismerte a yemeni uralkodó család jogait, azonban itt is protektorátust létesített és biztosította a maga számára Yemen külpolitikájának irányítását.

Ibn Saud a — zavarosban

Igy építette ki több mint egy negyed évszázad céltudatos munkájával Ibn Saud a maga arab birodalmát. Ha voltak is idők, amikor kéz a kézben haladt európai hatalmakkal, ez sohasem jelentette azt, hogy valamelyik európai hatalomsoporthoz akart volna csatlakozni és annak uszályhordozójává vált volna. A politika, amelyet követett, a pánarab politika volt és ezen felül a pánizlám politika, eltávolítása bármilyen európai hatalmi tényezőnek azokról a területekről, ahol az izlám népei élnek.

Az, hogy Ibn Saud valamelyik megbízottja európai útja során milyen irányban folytat tapogatózásokat, bizonytalan. Egy azonban biztos: ezek a megbízottak a század egyik legérdekesebb politikai figurája, elgondolásainak megvalósítása érdekében bonyolítják és szövik a szálakat. Ezek az elgondolások pedig akkor, amikor európai érdekeltségeket igyekeznek kihalászni, végeredményükben a pánarab világ kiépítését szolgálják Arabiától kiindulva Szírián, Irakon, Palesztinán, Libián át Tuniszig és Algirig.

Megjavították a kis-repülőgépek táv-világrekordját

Berlinből jelentik: Gabler német aviatikus a kis repülőgépek távolsági világrekordját megjavította. 14 és fél óra alatt 1915 kilométert repült egy Erlat-tipusu gépen. Ezt a rekordot eddig egy amerikai pilóta tartotta 1631 kilométerrel.

November 1-én költöznek Temesvárra a vasutigazgatóság még Aradon maradt osztályai Teljesen új palotát épített a CFR a Bánság fővárosában

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A temesvári vasutigazgatóságot, mint ismeretes, a temesvári „Terminus” hotel épületébe akart költözni minden ügyosztályával együtt. sőt a tervek szerint Aradról Temesvárra helyezik át a pályafentartási és számvevőségi ügyosztályokat is.

A vasutigazgatóság számára kijelölt épületet most Severianu vezérfelügyelő megtekintette és megállapította, hogy a „Terminus” palota nem alkalmas arra, hogy oda helyezze át a vasutigazgatósági hivatalokat. A vizsgálat eredményének jelentése után a bucurestii CFR központ úgy döntött, hogy a temesvári vasutigazgatóságot mégsem a „Terminus”-ba költözteti, hanem eladja és egy teljesen új épületet emel a vasutigazgatási hivatalok részére. Az új temesvári vasutigazgatósági palota november 1-re készül el, amikor az összes hivatalokat az új épületben helye-

zik el. Így az aradi pályafentartási és számvevőségi hivatal is ebben az újonnan felépített épületben nyer elhelyezést. Az új épületben tisztviselő lakásokat is építenek, amelyeket a költözködés alkalmával bocsátanak majd a tisztviselők rendelkezésére.

URANIA Tel.: 12-32. — Hűvös terem.
Aradon először!

MICKEY ROONEY

a „Fiúk Város” hőse

JUDY GARLAND az 1938-as „Broadway-Melody” énekesnő fia

„Hardy fiút szeretik a lányok”

Hardy bíró családjának újabb epizódjai

Bakizserelem... az első csók élménye

Zene, ifjúság, Viláslág, er.

Aktuális híradó és a francia korradalom megünneplésének felvételei 8, 7.15, 9.30.

Léghuzat, meleg ruha,

Édességek túlzott fogyasztása okozza a meghülést

Newyorkból jelentik: Az időjárás változása, különösen, ha az idő melegebbre fordul, állandó kísérő jelensége a megfázás, amely nyáron majdnem olyan mértékben fenyeget, mint télen. Sőt a közhit szerint a nyári megfázásból még nehezebb kigyógyulni, mint a téli hűlésből. L. N. Bush főorvos érdekes cikket írt a Health Culture című orvosi lapban a megfázás okairól.

— Sokan azt hiszik — írja az orvos —, hogy léghuzattól hűlnek meg. Mások viszont azt állítják, hogy a léghuzat nem árt nekik. Vannak, akik baktériumnak tulajdonítják a fertőzést és állandóan attól félnek, hogy belelegeznek fertőző bacillusokat. Megint mások azt hiszik, hogy ha lábukat melegen és szárazon tartják, elkerülhetik a meghülést. Sokan meleg alsóruhákat, mások meleg ruhákat viselnek, abban a hiszemben, hogy testüket megóvják a hidegtől. Igen sokan vannak olyanok is, akik azt hiszik, hogy célszerű táplálkozással elkerülhetik a megfázást. Mindezekről a véleményekről negyedszázados prakszisom alapján alapos véleményt mondhatok.

Ki szenved a melegtől?

— A meghülést elsősorban huzattól lehet kapni. Ha valaki kételkedik ebben, igen könnyen bebizonyíthatom felfogásom igazságát. Majdnem mindenki megfázhat úgy, hogy meleg szobában ül és testének valamelyik része, de elsősorban a nyakát hideg légáramlásba kerül. Viszont gyakran megtörténik, hogy az ember léghuzatot kap a nyakára és mégsem fázik meg, ha a szabadban van és akkor is elkerülheti a megfázást, ha meleg szobában éri a léghuzat, de teste le van hűlve. Ezt a jelenséget azzal magyarázom, hogy amikor a test meleg, a bőr bizonyos mértékig izzad és nedves lesz. Ha ezt a nedves bőrt léghuzat éri, elpárolgást okoz és a gyors kigőzölges elvonja a meleget és lehűti a testet. A test hőmérsékletét a természet az izzadással szabályozza és ennek a verejtéknek az elpárolgása lehűti a testet. Akinek a teste nem választja ki normális mértékben a verejtékét, az jobban szenved a melegtől. Ha léghuzat éri a testet, az izmok összehúzódnak, aminek következménye vértólulás, mert a szervezet nagyobb mennyiségű vért irányít a lehűlt test rész felé, hogy azt ismét fölmelegítse. Az izomzat összehúzódása és a vértólulás időlegesen befolyásolja azoknak az idegeknek a munkáját, amelyek az orr és torok szöveteinek működését irányítják. Olyan embernél, akinek az orra szűk, az ilyen külső beavatkozás az orr szöveteinek megduzzadását eredményezi. Ennek következménye pedig a meghülés. Akinél a légut tágabb, annál erősebb külső behatás szükséges ahhoz, hogy a szövetek annyira megduzzadjanak, hogy teljesen elzárják a légzés útját. Az ilyen emberek kevésbé érzékenyek a meghűléssel szemben.

A meleg ruha nem véd a meghüléstől!

— Bacillusok is okozhatják a meghülést. Efelől nem lehet vitatkozni, mert ha nem így lenne, nem tudnánk magyarázatot adni a járványoknak. Az igaz, hogy eddig még nem találtak egyetemes típusú bacillusokat meghüléssel betegeknek, hanem sokfajta bacillust fedeztek fel. Véleményem szerint a megfázás csirái állandóan jelen vannak az orrban és a torokban. Ezeket a csirákat a belegéztet levegő ártalmatlanná teszi. Amikor az orr nyálkahártyája a nyakra irányuló léghuzat, esetleg túltáplálkozás vagy fáradság következtében megduzzad és elzárja a levegő útját a tüdő felé, akkor ezek a kártékony csirák megszorodnak és meghülést okoznak. Járvány idején meghüléssel betegtől is át lehet venni ilyen virulens csirát, amely olyan erős lehet, hogy megtámadhat egészséges szöveteket is, akkor is, ha a nyálkahártya megduzzadása nem zárja el a levegő útját, de a legtöbb ilyen esetben nem lehet meghülést kapni, amikor az orron át történő légzés útja szabad. Ez az oka annak, hogy sokan éveken át nem fáznak meg, noha érintkeznek meghüléssel betegekkel járvány idején.

— A ruházat problémája is sok vitára adott már okot. Alig néhány évvel ezelőtt a nők vastag alszoknyákat, télen gyapjufehérneműt viseltek. A csecsemőket flanelruhákba öltöztették nyáron is, úgy féltették őket a megfázástól. Mostanában

a nők öltözködése annyira megközelítette a nudizmust, amennyire azt az illem és a törvény megengedi. És még sem hűlnek meg gyakrabban, sőt valószínűleg még télen is kevesebb közöttük a meghüléssel beteg. Kisgyermeket a lehető legkönnyebben öltöztetnek nyáron és még télen is könnyű gyapjuruhát viselnek. A gyerekek elsősorban azért fáznak meg, mert túlságosan óvatos szüleiük túlságosan öltöztetik őket és éjszaka túlmeleg takarókkal takaróznak.

Helytelen táplálkozástól is megfázhat!

— A láb nedvessége is okozhat megfázást, de azok, akik mozognak, míg a nedves harisnyát nem vetik le, nem fázhatnak meg. A nedves lábat azután forró vízben kell fölmelegíteni. Ha a ruha átázik, forró fürdő igen jól tesz. Igen fontos a táplálkozás szabályozása a meghülés megelőzésénél. Azok a gyermekek és felnőttek, akik kedvelik az édességet és a cukrokat, nagyon hajlamosak a megfázásra. Carbohydrát tartalmú ételek ugyan is izgatják a nyálkahártyát. Majdnem mindenki észlelhet vértólulást az orrüregben édességek el fogyasztása után. Az ilyen vértólulás elzárhatja a légutát és a már jelenlévő bacillusok még egészséges embernél is meghüléssel gyulladási folyamatot indíthatnak el. Az ilyen természetű meghülésre elsősorban olyanok hajlamosak, akiknek garatüregük szűk. Hasonló jelenségeket okozhat egyszerű ételek, hus vagy kenyér mértéktelen fogyasztása is. A meghüléstől óvakodhatunk azáltal is, hogy óvatos diétát tartunk és nem eszünk túlságosan mennyiségű carbohydrátot vagy proteint tartalmazó ételeket. Főzelék, gyümölcs és sok víz fogyasztása elősegíti a meghülés megelőzését. A lehető legkönnyebben kell öltözködni, hogy a bőr szabadon lélegezzék. Játszódzó gyermekeknek igen könnyű ruhákba kell öltöztetni és takarójuk ne legyen túlságosan meleg. Meghüléssel betegekkel ne csókolódzzunk és nem kell meghülés elleni oltásokat és orvosságokat szedni, mert ezek nem eléggé hatásosak a meghülés megelőzésére.

Id. Stiaszny József temetése

Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra csütörtök délután az aradi Felsőtemető halottas házából id. Stiaszny József kaptafagyvárost. A köztisztelőben élt aradi gyáros haláláról már megemlékeztünk s irtunk arról az általános, mely részvétéről, mellyel az elhunyt valamennyi ismerőse, barátja és tisztelője fordul a nagy gyászban lévő család felé. Ez a részvét a mai végtisztességen mutatkozott meg a maga igazában, amikor a rokonságon és hozzátartozókon kívül nagy gyászoló közönség kísérte utolsó útjára a hosszas szenvedés után elhunyt id. Stiaszny Józsefet.

Hat órákor már feketélt a halottasház előtt felállított ravatal körül az emberek tömege. Eljöttek a barátok, tisztelők, a gyárának összes alkalmazottai, tisztviselői és munkásai, akik egykori munkádjukat búcsuztatták. A ravatalt beborították a koszorúk, virágok, amiket utolsó üdvözlésként küldtek a közszeretettnek örvendett aradi gyáros koporsóárá. Brunner Tibor minorita lelkész végezte el a gyászszertartást, majd rövid beszédet mondott, s ezután Lovász Lajos a gyár munkásai nevében búcsuzott a senior főnöktől. A beszéd elhangzása után a munkás-dalárda a „Mért oly borus...” kezdetű gyászdalt énekelte el, majd megindult a menet a sir felé. Amikor a koporsót a sirba helyezték, ismét felcsendült a dalárda gyászenéke. A siron elhelyezett koszorúk közül a következők felírásait sikerült feljegyeznünk:

Utolsó kézsók — Józsi, Berta, Utolsó kézsókkal — Lajos, Margit, Szeretett unokái — Józsi, Matya, Licy, Szeretett unokái — Lajoska és Oszika, Soha el nem felejtünk — Sándor, Cicu, Sanyika, Szeretett főnökünknek — a Stiaszny-gyár tisztviselői, Utolsó üdvözléssel — a Stiaszny-gyár munkásai, Nyugodjon békével — Szücs Imre és családja, Utolsó üdvözléssel — Niedermayer-család, Utolsó üdvözléssel — Schnitzertől, Stiaszny bácsinak kegyelettel — Marjovits Sándor és családja, Szeretett nagybácsinknak — Opre. és Mihajlov-család, Regrete eterne — Familia Tulbure. A koszorúkon kívül még számos díszes virágcsokor borította el néhai Stiaszny József új sirhantját.

Újabb letartóztatások Danzigban

Danzig. (Rador.) A Pat.ügynökség jelentő Hazaárulás vádjára miatt a danzigi titkos rendőrség több személyt letartóztatott, akiket repülőgépen Berlinbe szállítottak.

MARS-PÁNIK AMERIKÁBAN

NEWYORK. A napokban, hogy a Mars földközébe jutott, New Jersey állam déli részében a tavalyi marspánikhoz hasonló rémület tört ki a lakosságon. Akkor, mint ismeretes, a lakosság egy rádióadás folytán azt hitte, hogy a marslakók támadást intéztek a Föld ellen.

Most a lakosságot az ejtette rémületbe, hogy hatalmas dörgéseket lehetett hallani a

csillagtényes éjszakában. A rendőrséget és a lapok szerkesztősegeit telefonon szinte megostromolták az érdeklődők. Azonnal utána jártak a dolognak és kiderült, hogy a dörgéseknek csak a lakosság fantáziájában volt köze a Mars bolygóhoz, valójában az történt, hogy a San Francisco hadihajó a partok közelében gyakorlatozott és a motor zugása rémítette az úgy látszik kissé felizgatott fantáziájú newjerseybelieket.

A Figaro szerint

Németország átengedi Szlovákiát Magyarországnak

Allítólag a német csapatok szabadon közlekedhetnek Magyarországon

Páris. A Rador jelenti: A Figaro című lap foglalkozván Chamberlain miniszterelnöknek legutóbbi beszédével, londoni levelezőjének tudósítása alapján ezeket írja:

— Nyomós okaink vannak azt hinni, hogy a brit külügyi bizottság tegnapi ülésén nemcsak az új utasításokról volt szó, amelyeket a moszkvai és tokiói angol nagyköveteknek küldenek, de az általános nemzetközi helyzetről is. Halifax lordot felszólították, hogy ebben a kérdésben részletes beszámolót tartson. Jelenleg, míg a közvélemény figyelme különösen Szlovákiába, a német birodalom által lényegesen ellenőrzött területre ment. A német terv allítólag az volna, hogy Magyarországnak átengedik Szlovákia területét és cserébe Magyarország Németországgal olyan szerződést köt-

ne, amely biztosítaná Németország feltétlen ellenőrzését Magyarország felett.

— Ezen szerződés alapján a német csapatok szabadon közlekedhetnek Magyarországon. Egy ilyen művelet stratégiai fontossága kézenfekvő. Ugyanis lehetetlenné tenné minden lényeges segítséget Lengyelország részére és gátat vetne mindennemű forradalmi kitérésnek Magyarországon, de legelsősorban nagy mozgási szabadságot biztosítana a német csapatoknak.

Corso, nyitott tető. 5, 7.15, 9.30 órákor.

Kettős premier-műsor

I. KATHARINE HEPBURN és CARY GRANT

a „Nyári szerelemben”

II. „Halál árnyékában”

Izgalmas cirkusz-film.

Híradó.

Megérkezett már Nagyváradra az új állampolgársági törvény végrehajtási utasítása

A polgármesteri hivatal felhívása az állampolgárságnélküli lakosokhoz

Ismeretes, hogy a kormány törvényrendelettel újabb lehetőséget nyújtott az állampolgárságnélküli lakosoknak az állampolgárság megszerzésére.

Ha a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül, a törvényes előírások betartásával az állampolgársági listába való felvételüket kéri.

A minisztériumnak ez a rendelete a nagyváradi városházára már megérkezett és tegnap délelőtt a város közigazgatási ügyosztálya 29515-939. szám alatt hirdetményt is kibocsátott.

Nagyvárad városának hirdetménye szerint azok a lakosok, akik különböző okokból nem tettek eleget annakidején az 1924. február 24-én megjelent, a román állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló törvény rendelkezéseinek.

a törvény kihirdetésétől számított három.

A nagyváradi közigazgatási osztályfőnök gyakorlati felvilágosításai

Dr. Orosz Jenő, a nagyváradi városi közigazgatási ügyosztály főnöke munkatársa előtt a következő nagyfontosságú felvilágosításokat adta:

Mint a fenti rendeletből kitűnik, az állampolgárságnélküli egyének számára a kormány megadta a lehetőséget, hogy állampolgársági ügyüket a törvény kihirdetésétől számított 3 hónapon belül véglegesen rendezzék. A terminust tehát senki se mulassza el, mert ha a szükséges okmányokkal együtt október 27-ig nem jelentkeznek, úgy tekintik, mint aki román állampolgárságáról lemondott. A jelentkezések megkönnyítése végett és hogy a tisztviselők munkáját is meggyorsíthassuk, egy kérvénymintát készítettem és lehetőleg mindenki ezzel a szövegű kérvénnyel nyújtsa be szükséges iratait.

Domnule Primar,

Subsemnatul — — — nascut la zina, luna si anul) in comuna — — — judetul — — — cu onoare Va rog sa binevoiti a ma inscrie in listele de nationalitate ce se intocmesc la Primaria Municipiului Oradea, potrivit dispozitiunilor Decretului-Legii nr. 2939 publicat in Mon. Of. nr. 171 din 27 Iulie 1939.

In acest scop anexez urmatoarele acte:

1. Extrasul de nastere.
2. Certificatul de apartinenta nr. —
3. Buletinul de domiciliu.
4. Certificat de neoptare nr. — cu data de 1 Decembrie 1918 nu m'am prelatat de o nationalitate straina.
5. Certificat ca nu figurez in controlul strainilor si nu am beneficiat de pasaport strain.

Deasemenea, rog sa binevoiti a inscrie in-

Hatalmas autót épült Addis-Abebatól a tengerig

Az új ut csökkenti a Dzsibuti-vasut jelentőségét

Róma. Néhány nap múlva már teljesen készen áll az a hatalmas autót, amely Abesszíniát a Vörös-tengerrel köti össze. Az új autót Sardo és Dessie városokon vezet át és Soa és Dzsimma tartományok hozzáférhetővé tételére szolgál. Ha a Permaberen keresztül elágazó ut is elkészül, Addis-Abebatól Assabig az ut lényegesen megrövidül és két nap alatt tehető meg autón. Ezzel új gyors összeköttetést biztosítanak a főváros és a tengerpart között, ami a dzsibuti vasutvonal forgalmát érzékenyen befolyásolhatja.

hónapon belül, tehát 1939. október 27-ig bezárólag kérhetik az állampolgársági névsorba való beírásukat.

Hasonlóképpen a fenti terminus ideje alatt kérhetik a listába való beírásukat a kiskorú gyermekek, az árvák, vagy ismeretlen szülőktől származó, csatló területen született gyermekek, akik 1924. február 24-ike előtt születtek és az állampolgársági névsorba sem hivatalból, sem intézmény által, sem nevelő személyek által be nem irattak. Nem kérhetik a névsorba való beírásukat és a törvény rendelkezései alól kivételt képeznek a zsidó lakosok, mivel az ő helyzetüket az állampolgárságok felülvizsgálásáról szóló törvényrendelet rendezte.

Hasonlóképpen nem kérhetik az állampolgársági listába való beírásukat azok sem, akik bármilyen módon idegen állampolgárságot szereztek.

preună cu subsemnatul și pe soția mea (numele, pronumele) — — — născută — — — (data nașterii) — — — în comuna — — — județul — — —, precum și pe copiii X. Y. născut la — — — (locul și data nașterii) — — — anexând aici atât extrasul de casato-

Meghalt Bell dr. volt edinburghi egyetemi tanár,

akiről Conan Doyle Sherlock Holmes mintázta

Londonból jelentik: Jubilál a detektívregény. Kettős jubileum ez: 100 évvel ezelőtt, 1839-ben jelent meg az első bűnügyi regény, amelyet Edgar Allan Poe, Amerika nagy költője írt. „Gyilkosság a Morgue-uccában” címmel. És ötven évvel később 1889-ben jelent meg a modern detektívregény őse, „A sötét kutya”, amelyben Sir Arthur Conan Doyle megmintázta Sherlock Holmes halhatatlan figuráját.

Egy évszázada tört csapáson, 50 évvel ezelőtt vonult be az irodalomba Sherlock Holmes, a mesterdetektív és azóta is foglalkoztatja az emberek fantáziáját a kérdés: élt-e, vagy csupán költött személy volt a világszerte népszerű detektívregények hőse? Erre a kérdésre csak most, a jubileum évében érkezik válasz, amikor az angol lapok beszámolnak arról, hogy Bradfordban meghalt Tom Bell dr. orvostanár, aki kivételesen magas kort, 98 évet élt meg. Bell dr.-nak, aki egykor jelentős szerepet töltött be Anglia tudományos életében, az edinburghi orvosi egyetemen volt katedrája és mint a lapok megemlítik, hallgató közé tartozott Conan Doyle is. Azt azonban kevesen tudják, hogy Bell dr.-ról mintázta Conan Doyle Sherlock Holmes alakját.

Bell dr.-t hallgatói kitűnő tudósnak, de egyben furcsa, külön embernek is tartották. Tudták róla, hogy szívesen von a jelentéktelenek látszó apróságokból messzemenő következtetéseket, melyekkel sokszor elképeszti és bámulatba ejti hallgatóit. Ilyen esetek fordultak elő Bell óráin:

Középkorú, szerényen öltözött ember kereste fel klinikáján az orvostanárt, ak a következő szavakkal üdvözölte látogatóját:

— Isten hozta barátom, hogy érzi magát a felesége?

— Szegény feleségem bizony nincs a legjobban. De bocsásson meg, professor ur, honnan tudja, hogy beteg a feleségem, hiszen nem is ismer?

— Tiszta következtetés — felelte Bell dr. —, kabátja zsebéből kikandikál városi kórház látogatócédlójának a csücske. Ujjain jegyvűrű van, tehát nős ember, hogy pedig a felesége beteg, azt abból következtetem, mert a ruháján tollpilhék vannak, tehát maga volt kénytelen megvetni az ágát. De miért nem vitte szegényt rögtön kórházba, miért ment előbb kuruzslóhoz?

A látogatónak leesett az álla:

rie, cât îi extrasul de nastere a copiilor.

Oradea, la — — — 1939.

Sănătate!

Domnului Sale!

Domnului Primar al municipiului —

Igen fontos, hogy a jelentkezésnél mindenki lehetőleg személyesen jelenjen meg az összeírást végző tisztviselő előtt és vigye magával a szükséges okmányokat, mert okmányok nélkül az állampolgársági listába senkit be nem írhatnak.

Ha valaki tehát csak a kérvényt küldeni el, vagy nyujtaná be a városházán, ez nem elegendő, hanem a törvényes határidőn belül csatolnia kell az összes szükséges okmányokat.

A váradi városházán jelentkezzenek azok, akiknek nagyváradi illetőségük van és akik nagyváradi születésűek. Ugyancsak Nagyváradon jelentkezzenek azok is, akik itt akarnak jelentkezni, de más városban, vagy községben van illetőségük. Azok, akik Váradon laknak, ellenben más városi, vagy községi illetőségűek, és nem születtek Váradon, illetőségük, vagy születési helyükön jelentkezzenek.

Igen fontos, hogy az elvált és özvegy asszonyok hol jelentkezzenek. Ezek ugyanis férjhez menetelük előtt elvesztették illetőségüket és ott kell jelentkezzenek, ahol házasságkötés idején férjük illetőséggel bírt — fejezte be nyilatkozatát Orosz Jenő.

A fenti intézkedések, — tekintettel arra, hogy országos érvényű törvényrendeleten alapulnak, természetesen Aradon is utmutatásul szolgálhatnak.

— Ezt honnan tudja, tanár ur...?

— Ne tagadja, maga a levdeni pusztán járt Gortlénál, az öreg kuruzslónál, hiszen elárulja a sárga agyag, ami a bakancsához tanad. Pedig a felesége, ha nem feküdnék kórházban megtisztította volna. Rosszul tette de meg tudom érteni, hiszen maga eléggé szegény ember és rosszul megy a sora mostanában a cipészeknek...

— De tanár ur...

— Na ne nézzen rám olyan csodálkozva, nincs ebben semmi ördögösség. Széles és rovátkás hüvelykujja rögtön elárulja, hogy sokat forgatott már életében a szurkos fonalat. A nadrágján különben is pontosan látható a lábszűi nyoma. Ha pedig bőven lenne rendelése, nem tette volna zálogba az óráját, hiszen az óralánca óra nélkül lapul a zsebében. Nincs azért semmi baj, majd megvizsgáljuk és meggyógyítjuk a feleségét, csak máskor ne menjen kuruzslóhoz.

Ki ne ismerne rá Bell dr. éles megfigyeléseiben, vas logikájában és következtetéseiben a későbbi Sherlock Holmesre, akinek alakjában örök emléket állított egykori tanárának Conan Doyle? Hogyne hódította volna meg az olvasóközönséget a mesterdetektív, ez a kurtapipás, analízáló kedvű, modern lovagfigura, akiben mindenki a saját maga romantika és kaland utáni vágyakozását vélte felfedezni? Az ő remekbeformált alakját egészíti ki dr. Watson, aki viszont a mindennapok középszerű átlagemberét testesíti meg. A közönség önmagát fedezi fel Watson dr.-ban, akinek tévedései, szűk fantáziája nem egyszer éppen a helyes utat mutatja meg Sherlock Holmesnek.

Az elmúlt fél évszázad alatt sokat fejlődött a detektívregény. De halhatatlan és népszerű maradt azóta is Sherlock Holmes, a mesterdetektív, akinek figurája a múlt század nyolcvanas éveiben fogta meg Conan Doyle fantáziáját az edinburghi egyetem egyik előadótermében.

FORUM filmszínház. Telefon: 20-10-5, 7.15 és 9.30-ór. Ma kettős műsor:

I. Hercegnő és az inasa
Fred Astaire és Joan Fontaine

II. Mr. Moto
Gyilkosság a Ringben
Peter Lorre-val

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 10.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 le || Negyedévre 210 le
Félévre 420 „ || Egy hónapra 70 „

Mennyit ér a láb szépsége?

Az egyik londoni bíróság előtt egy hétéves kislány állott felperesként egy autóvállalattal szemben. A válatat egyik kocsija elütötte a kislányt, aki a baleset következtében rendkívül hosszú forradást visel a lábán. Ez a forradás valószínűleg sohasem fog elmúlni. A leány szülei 500 font kártérítést követeltek azon a címen, hogy a gyermek, ha felnő, mindig rosszul fogja magát érezni társaságban a lábszárát eléktelenítő forradás miatt. Az ellenfél ügyvédje azzal érvelt, hogy addigra, mire a kislányból nagylány lesz, talán már egészen más lesz a női divat és a szoknya megint elfedi majd az egész lábszárát. A bírő megítélte az 500 fontot és indoklásában többek között ezt mondta: — Nem valószínű, hogy a női divat a legközelebbi években gyökeres változáson menne át. Még arra sem lehet számítani, hogy a selyemharisnyák színe lényegesen meg fog változni. Ha a mai selyemharisnyák maradnak meg, ezeken keresztül a forradás mindig látszani fog. Ennek nyomasztó hatása lehet a leány kedélyére.

— IDŐJÓSLAT. Változó felhőzet, délkeleti szél, Erdély területén felhősödés és eső lehetséges. A hőmérséklet némileg csökken.

— ZÜRICH TÖZSZEZARLAT: Páris 11.74 és fél, London 20.75, Newyork 44.3 és háromnyolcad, Brüsszel 75.30, Milánó 23.30, Amszterdam 236.60, Berlin 177.70, Szófia 540, Prága 15.17 és fél, Varsó 83.40, Belgrád 10.00, București 3.25.

— Lebrun elnök látogatása Luxemburgban. Párisból jelentik: Lebrun, a francia köztársaság elnöke, aki nyári üdülőhelyén tartózkodik, csütörtökön délelőtt Luxemburgba utazott a luxemburgi hercegi pár meglátogatására. A hercegi pár ebédet adott az elnök tiszteletére és azon hivatalosok voltak a luxemburgi kormány tagjai is. A délutáni órákban az elnök vissza-utazott nyári rezidenciájába.

— Pop Traian miniszter befejezte erdélyi körútját. Pop Traian, a nemzeti javak leltározásának minisztere Erdélyből jövet visszatért a fővárosba.

— Prefektusi értekezlet a helytartóságon. Temesvárról jelentik: Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértilkár a helytartóság összes prefektusait tegnap értekezletre hívta meg, amelyen részt vett Popovici Virgil ezredes temestorontáli, Benghiu ezredes aradmegyei prefektusok. Az értekezleten a nemzetiségi listák elkészítéséről volt szó. Utána az egyes prefektusok a megyéjükben elvégzett kulturális és építkezési munkálatokról számoltak be. Megvitatták a teiszövetkezeti ügyét, amelyeket a prefektusok által megjelölt községekben fognak felállítani.

— FRANCO ÁTALAKITJA KORMÁNYÁT. Madridból jelentik: Itteni hírek szerint Franco tábornok elhatározta, hogy kormányát átalakítja. Suner belügyminisztert ezért Burgosba kéréte. De Romeo és Jaques tábornokokkal is hosszasan kíván tanácskozni, amit azzal magyaráznak, hogy a kormány megalakítása előtt Franco a vezető államférfiaktól kíván tájékozódást szerezni.

— Példátlan árvíz fenyeget Kínában. Londonból jelentik: A Daily Telegraphnak jelentik Honkongból, hogy a nyári esőzések következtében aggasztóan megáradt a Sárga-folyó és minthogy az áttört gátak nagyrészt a hadműveletek miatt nem lehet betömni, a történelemben példátlan veszedelem fenyeget több tartományt. Az áradat máris több száz falut elöntött és a tömegek Tiencsin felé menekülnek.

— Nem lesz angol konzulátus Prágában. Londonból jelentik: A német birodalmi kormány nem engedélyezte, hogy az angol kormány Prágában angol konzulátust létesítsen. Az elutasítás oka: Anglia még mindig nem ismerte el Prága felett a német protektorátust.

— Kiszélesítik a Panama-csatornát. Washingtonból jelentik: A Panama-csatorna munkálataira 277 millió dollárt irányoztak elő. A Panama-csatorna szélesítési munkálatai már folyamatosan vannak.

— Huszonkét bolgár diák tanulmányútra utazott Moszkvába. Szófiából jelentik: Huszonkét bolgár diák szerdán tanulmányútra utazott Moszkvába. A bolgár sajtó ennek kapcsán hangoztatja, hogy nagyon kívánatos Bulgária s a szovjet közötti kapcsolatok megerősödése.

— Uj hóhullám pusztít Amerikában. Newyorkból jelentik: Ujabb hóhullám öntötte el az Egyesült-Államokat. A nagy meleg komoly károkat okozott a vetéseknek melyek sokat szenvednek a vízhiány következtében. Uj-Anglia államaiban, Massachusetts-tartományban a termés elpusztulása fenyeget, ha az idő hamarosan nem fordul esősre. Long Islandban a kárikula több hidat gyújtott fel, amelyeket azonban sikerült eloltani.

Ez a csoda

2 hétig fog tartani

Nem selejtes áru,
hanem jó minőségek
kerülnék potom áron
eladásra a mostani

SZENTGYÖRGYI
vásáron!

— Augusztus 15-ig be kell fejezni a városi leltározási munkálatokat. Pop Traian, a nemzeti javak leltározásának minisztere július 27., 28. és 29-én a határvidéki Arad-, Bihar-, Szatmár- és Sziget-vármegyékben a városok konferenciája alkalmából inspekción tartott a fenti helyek prefekturáin és városházain, annak érdekében, hogy a leltározási munkákat még augusztus 15-ike előtt befejezzék.

„Rágalomiskolát“ akarnak létesíteni
az angol újságírók számára

Londonból jelentik: Law Journal, az angol jogászszövetség hivatalos lapja, azt javasolta, alapítanak az angol újságírók számára „rágalom-iskolát“, amelyben a súlyos felelősség terhe alatt görnyedő szerkesztők megismernek a rendkívül szigorú angol sajtótörvény részleteit és bíról gyakorlatát. A cikk kifejti, hogy a rágalmazásról szóló törvény alapos ismerete nélkül nagyon nehezen menekülhet a szerkesztő a sajtóügyi felelősséggel járó súlyos kockázatoktól és hogy esetleg még alcímek, illusztrációk, vagy törvényszéki tudósítások közlése is büntetőjogi felelősséggel, vagy magánjogi kártérítési kötelezettséggel járhat.

— Házasság. Kászonyi Erzsébet és Fővevényessy Zoltán augusztus harmadikán házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Három izgatató tartalmú röpcédulákat terjesztő szlovákok tartóztatot le a magyar csendőrség. Érsekújvárról jelentik: A bányász csendőrség tettenérte Brezik Gáspár főmegyeri tanítót, amint egy nagysurányi nyolcadikos gimnazista és Cserhe István szlovák földműves társaságában Szlovákiából áthozott izgatató tartalmú röpcédulákat helyezett el az uttesten egyes házak elé. A rendőrség a három röpcédulaterjesztőt le tartóztatta és a náluk levő négyezer darab röpcédulát elkobozta. A vizsgálat megállapította, hogy a röpcédulákat falusi szekereken, gabonakévek között csempészték be Szlovákiából.

Bírálat

— Tudja, kedves MaYerné asszony ha a paradicsomban is olyan almák lettek volna, mint a magáiéi, úgy Adám még ma is ott volna!..

— Freud professzor súlyosan megbetegedett. Londonból jelentik: A „Daily Herald“ jelentése szerint Freud professzor, a lélekelemzés világhírű tudósa ak/j jelenleg Angliában tartózkodik, súlyosan megbetegedett. Az ősz tudóst hampteadt lakásán ápolják.

— Franco fivérét nagykövetté nevezik ki. Madridból jelentik: Nicolo Franco Caudillo fivére, aki tudvalevően lisszaboni spanyol nagykövet, Burgosba érkezett. Hir szerint most Dél-Amerikában kap fontos nagyköveti kinevezést.

— A magyar képviselőház megszavazta az új állampolgársági törvényt. Budapestről jelentik: A képviselőház szerdán délelőtt részleteiben is elfogadta az állampolgársági törvényjavaslatot. Ezután sor került az interpellációkra.

— Kiutasították Magyarországból a nyilas Újküll grófnőt. Szolnokról jelentik: Emlékeztet, hogy a múlt hónapban feltűnést keltő rágalmazási perből kifolyólag Újküll Ata grófnőt egy hónapi fogházra ítélték, de az ítélet végrehajtását felfüggesztették. Újküll Ata grófnő Magyar Kósa István volt nyilasképviselő házvezetőnője. Ő volt a választások alkalmával Rafon és környékén a nyilaskeresztes szervezés lelke és részben pénzelője. A törökszentmiklósi főszolgabíró most, mint nemkívánatos elemet kiutasította a grófnőt, aki különben németországi állampolgár.

NYARI KINEVEZÉS

A női stranddivat nevében
Nejem, ki hive minden sportnak,
Elvágta tenisz nadrágomat
S kinevezte napozó-shortnak.

— Kun Béla legújabb halálhíre. Varsóból jelentik: Egyik itteni lap moszkvai jelentés alapján írja, hogy Kun Béla egyik moszkvai börtönben meghalt. A lap szerint Moszkvában úgy tudják, hogy a volt magyar proletárdiktatúra vezetőjét agyonlőtték.

— Cserkészleányok nemzetközi táborozása Gödöllőn. Londonból jelentik: A „Manchester Guardian“ című angol lap hosszabb cikket ír a cserkészleányok gödöllői nemzetközi táborozásáról. A cikk megemlíti, hogy a résztvevő több ezer cserkészleány elhelyezkedést és ellátást kapnak és megemlíti a lap, hogy állandóan közöttük van Sibilla hercegnő. Gusztáv svéd királyi herceg felesége és Anna hercegnő, akik ugyancsak a gödöllői tábor lakói és akik egymással szomszédos sátorban laknak s mindketten ellenőrzik az élelmezés menetét és a táborozás rendjét.

— Dr. Schmidt János kórházi sebészfőorvos szabadságáról visszatért. Rendel délután 3—5-ig.

— Az idegenlégőbe soroznak be 541 volt cseh tisztelet, altisztelet és katonát. Párisból jelentik: A Steiani-iroda jelentése szerint 541 volt cseh tisztelet, altisztelet és katonát, akik a légi haderőben szolgálták a cseh védnökség felállítását után Franciaországba menekültek. Északafrikába küldenek, hogy az idegenlégőbe sorozzák be őket.

— Ajtatósságok a minorita-templomban. Augusztus 4-ikén, pénteken reggel 7 órakor az aradi minorita-templomban a Szentszivtársulat és Tiszteletőrség közös ajtatóssága lesz. Délután 7 órakor litánia lesz Jézus szentséges szíveről.

— Meghalt Neumann Teréz, a „konnorsreuthi csoda“. Pozsonyból jelentik: Neumann Teréz, a konnorsreuthi csoda tegnap 41 éves korában meghalt. Neumann Teréz 1919-ben tüzvész következtében elvesztette látását és végtagjai megbénultak, később azonban visszanyerte szemévelátását és ettől kezdve vallási rajongásba esett. 1926. őszén kezén és lábán megjelenek Krisztus stigmái és minden pénteken átélte a Megváltó kinszenvedését.

— Római távolbalató-adást fogtak Angliában. Londonból jelentik: Egy Chernesey-szigeti rádióamatőr távolbalató gépével felfogta a római televíziós állomás EJAR-jelét. 1400 kilométer távolságból először sikerült távolbalató készüléken megrögzíteni a leadott képet.

Kánikula, óh..!

— Ma láttam egy urat a korzón, tettei-talpra feketében, amellet meztláb, papuccsal a lábán és fűtyörészt...

— Biztosan örült volt!

— Nem, hanem kéményseprő.

— Egy év óta alszik. Revalból jelentik: Az ész lapok különös álmokróll adnak hírt. Dorpat észit egyetemj város kórházában fekszik egy tizenhétéves leány, aki már egy esztendeje alszik. A napokban az orvosoknak sikerült a különös beteget felébreszteniök, de néhány nap múlva a modern Csepkerózsika újra álomba merült és azóta az orvosok minden ébresztési kísérlete csődöt mondott.

— Kávédelután a Mosóczy-telepen. A Mosóczy-telepi református nőszövetség folyó hó 6-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel kávédelután rendez a Mosóczy-telepi imaház szép árnyas kertjében (Str. Ivrlanu Nr. 6.) A bevétel az építendő templom ügyét szolgálja. A rendezőség már most szeretettel hív mindenkit, aki e nemes célt szolgálni és előbbrevinni kívánja.

— Szörnyszülöttet hozott világra egy bráil asszony. Bráilból jelentik: Susana Pinte nevű bráil asszony egy leány-szörnyszülöttnek adott életet. Az újszülött jobbkeze hozzá van nőve lábához, amely a hasfalból nőtt ki s mindössze három ujja van. Ballában szintén hiányzik két ujja s ez is a hasfalhoz kapcsolódik. Mind az anya, mind az újszülött egészségesek. Bráilba bucurești orvosok érkeznek a különös eset megvizsgálására.

GAMELIN

a román hadseregről

Bucurestiből jelentik: Gamelin tábornok, aki mint ismeretes, a francia szárazföldi, tengeri, és légi haderő parancsnoka, a Semnalul című hucur-restii javaslattal a francia—román kapcsolatokról kiadott külön számában a következő meleg sorokat írta:

— A francia és a román hadseregeket hosszú és közös emlékekben gazdag tradíció és mult köti össze. A kölcsönös érzelmeikről számos esetben meggyőződtem, de különösen legutolsó 1937-ik évi romániai tartózkodásom alkalmával gyűjtöttem tanujelét a meleg kapcsolatoknak. Megállapítottam, hogy Románia nem hanyagolja el szép hadsereget és azt a modern háború szükségleteinek megfelelő szinten tartja. A román katona értéke közismert, a parancsnokló tisztek átvannak hatva a kötelességérzettől és mindenek fölött áll. Öfelsege II. Carol király, aki szenvedélyes módon érdeklődik hadseregének fejlődése iránt.

— Ujellenymatokat vesznek fel az Amerikában élő idegenektől. Washingtonból jelentik: Az amerikai képviselőház szerdán délelőtt foglalkozott azzal a törvényjavaslattal, amely az idegenellenőrzés tekintetében újabb megszigorításokat tartalmaz. A javaslat szerint ezután az amerikai rendőrhatalóságok minden beérkező idegenről ujellenymatot készítenek. Szigorúan tilos lázító tartalmú irások terjesztése és megőrzése. A kitoloncolási okok között első helyen a kémkedés, vagy annak gyanúja áll. de fellelt életmód és titkos szervezkedés esetében is eltávolítják az Egyesült-Államok területéről az idegent.

Finom hangot

az angol beszérvnyábra!

Markham angol munkáspárti képviselő a hadügyminiszterhez interpellációt intézett, melyben megkérdezte, hogy van-e tudomása arról, hogy az őrmesterek kiképzés közben nem használnak mindig teljesen szalonképes kifejezéseket. Felkérte a minisztert, tegyen meg minden lehetőt hogy az őrmesterek stílusa a jövőben finomabb legyen.

— Amikor hiúnak anyakönyvelik el az újszülött lányt. Brailából jelentik: Érdekes hivatali tévedés ügyében hozott „ítéletet“ a brailai törvényszék. Ursache Dumitra, Nedelchu-Chercea községbeli fiatal lány, aki 1918-ban született Brailában, ez év tavaszán idezőt kapott, hogy azonnal jelentkezzen a hadki-gésztő parancsnokságnál. A lány az idezésnek eleget is tett és a pontos időben jelentkezett. A szolgálatos törzser-nester órákhosszat vesződött vele, hogy miért nem küldte bányját, Dumitru az idezővel. Szegény lány hiába bizonygatta, hogy neki nincs Dumitru nevű bátyja, őt Dumitranak hívják és a hivatalos idező szerint, amelyen szülei is fel vannak tüntetve, neki kellett hogy megjelenjen. Végül is kiderült, hogy 1918-ban az anyakönyvvezető a szülők által bementő Dumitru keresztnévet Dumitruként könyvelte el. A fiatal lány nevét természetesen törölték a katonai nyilvántartásból de az ügy bírósági eljárást is igényelt. A törvény-széki tárgyaláson, rövid tanácskozás után, igazat adtak a „vádloznak“ és Dumitru Ursachet utólagosan, a pontos adatok szerint könyvelték el az anyakönyvi hivatalban.

— A „VILÁG VÉGE“ VAMSZEDŐI. A Mexikó-földközelségének hírére egész Mexikó-államban óriási rémület lett urrá a babonás nép között. Mindenki a világ pusztulását várja és ezt a tömeghisztériát lelkiismeretlen csalók a maguk javára használták ki. A rendőrség már több mint ezer varázslót tartóztatott le, akik a nép között azt hiesztelték, hogy meg tudják menteni az embereket a pusztulástól, amikor eljön a „világ vége“. Ezt a szolgálatot természetesen nem ingyen ajánlották fel.

— A tornaegyesület kirándulása. Vasárnap, augusztus 6-án, reggel 5 órai és 7.55 órai villamossal kirándulás Lippafüredre. Jelentkezés szombat este 7 óráig az egyesületi helyiségben. Részvételi díj oda és vissza, autóbussz, strandfürdővel együtt 70.— lei. Vezető: Bodnár József. Az erdélyi autó-körtúra szombat szeptember 12 órakor indul az egyesületi helyiségből. Ünneplés bucsuztatás. A Fekete-tengeri kéthetes üdülőkirándulásra még szombat délelőtt 10 óráig lehet jelentkezni az egyesületi helyiségben és a Foto Central-dzletben. Eminescu-uca 4. A körtúra vezetője Glück László, a constantai kirándulást Molnár István vezeti. Az augusztus 20-iki püspökfürdői kirándulásra lehet jelentkezni.

— A Hakoah és a Poalim Ivrim szervezetek 1939. augusztus 6-án közös kirándulást rendeznek Lippafüredre, ahol a temesvári kirándulókkal találkoznak. Indulás a hegyaljai villamossal két csoportban, reggel 5 és 8 órakor. Visszaérkezés este fél 9 órakor. Jelentkezés pénteken estig a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében, Str. V. Goldis 8.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOJTEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria 25. (Tel.: 15—10.)

DANCIU gyógyszerár, Piata Mihai Vifeazu 13. (Tel.: 15—78.)

BERNÁTH gyógyszerár, állomással szemben.

BERGER gyógyszerár, Saguna-ut. (Tel.: 15—00.)

Imbolygó gömb-feihő London felett

Két hónapig tartanak a harcserü gyakorlatok a léggömb-zárral körülvevett angol főváros körül

LONDON. Az angol főváros körül pénteken reggel nagyszabású légvédelmi gyakorlatok kezdődtek. A gyakorlatok során Londont teljesen körülvevették sodronyzáras léggömbosztagokkal.

A sodronyzáras léggömbosztagok harcserü gyakorlatok közben teljesen körülfogták London területét és azokat a London kö-

zéppontjától a Stower-hidtól számított 7 mérföldes körzetben további intézkedésig helyükön is hagyják.

Az angol hadvezetőség rendelkezése szerint a gyakorlatok tartamát egyelőre két hónapban jelölték meg. A sodronyzárat emelő léggömbök ezen idő alatt állandóan a levegőben maradnak, csak a léggömbök kezelőlegénységét váltják fel bizonyos időközönben.

Repülőharc

a mongol—mandzsu határon

Tokióból jelentik: A Domei Japán távirati ügynökség híradása szerint ismét heves légharc folyt le Japán és a szovjet-mongol repülőgépek között amelynek folyamán a japánok egy repülőgépet veszítettek. A gépen ülő ezredes és kapitány életüket veszítették.

KEDÉLYES

AMERIKAI UTIKALAUZ *Irta: Stella Adorján*

ABÉCÉ. Bármilyen rövid időre is hajózik át valaki Amerikába, feltétlenül szükséges, hogy a betűk neveit angolul is ismerje. Senki sem fogja megérteni, ha „há“nak nevezi a „h“ betűt, vagy ypsilonnak az „y“-t. A külföldi vendég nevét rendszeren nem értik meg és éppen ezért fontos, hogy mindenki „betűzni“ tudjon.

ADÓ. Az Egyesült-Államok kincstára arra az állásponton helyezkedik, hogy mindenkinek kell adót fizetni, akinek bármilyen jövedelme van az országban. A külföldről érkező pénz is jövedelemnek számít. Az adóeltérőlés nincsen divatban, mert rendkívül súlyos büntetéssel jár. Vendégeskedő, vagy kíváncsi európaiak ne aggódjanak: évi 1500 dollárig terjedő jövedelem adómentes.

ARUHAZ. Tanácsos áruházban vásárolni, mert minden lehet kapni és minden nyelven beszél az áruházi tolmács. Alkudni fölösleges, még sohasem fordult elő, hogy amerikai áruházban egy centet is engedtek volna a szabott árból. A kisasszonyok igen udvariasak, segítenek az idegeneknek kiválasztani az árut. A csomagot mindenki csapja a hóna alá, mert hazaküldik ugyan, de azt külön felszámítják és ez összeg nincsen arányban a vásárolt holmi árával. Nem tetsző portékát 24 órán belül kicserélnék, de a pénzt nem adják vissza. Minden áruházban lehet étkezni, borotválkozni, levelet írni és telefonálni.

AUTOBUSZ. Minden autóbusszvonaj öt centbe kerül Neyorkban, de vannak luxusvonalak (az 5.ik avenue, vagy az 57.ik ucca), ahol ennek a duplájába kerül. Takarékos ember tehát inkább az ezekkel párhuzamos és félannyiba kerülő vonalakat választja. Mindenütt „tantusz“-rendszer van, a pénzdarabot be kell dobni, de az átszállásra jogosító jegyet külön két centért árulja a kocsivezető. Kalauz csak a luxusvonalakon működik.

AUTOMATABÜFFÉ.. Nagyon fontos tényező a külföldi ember életében. Aki nyelvi nehézségek és tájékozatlanság miatt nem tud eligazodni az amerikai étlapon, jól teszi, ha automatabüffébe megy étkezni, mert ott látja az ételt. A legfinnyásabb európai is megszokja azt a kis testi munkát, amit az ételeknek a pultról az asztalhoz való cipélése jelent. Az automatabüffék egész Észak-Amerika terén egységesek és három rendszerbe foglalhatók:

1. Pénzbedobás. Az automata kiadja az ételt, vagy italt, a meghatározott összeg bedobása ellenében.

2. A vendég kiválasztja az ételt, a falcájára rakja és az ellenőrző kisasszonynak kifizeti.

3. A belépésnél a gépből huz egy jegyet, úgynevezett csekket, minden fogyasztás árát azon megjelölik és távozásnál, a végösszeget a kasszánál kifizeti. Ne lepődjön meg senki, hogy a csekk a kihuzásnál érlelyeset csenget. Ezt a szélhámosok ellen vezették be nem is olyan régen. Elelmes emberek két csekket huztak, az egyikre vettek egy kávét öt centért, a másikra fejedelmien megebedtek és a távozásnál csak az ötcentest mutatták be. Most dupla csengetés figyelemzteti az ellenőrt, ha valaki két jegyet huzott.

Az automatabüffékben ingyen adják a hús-ételhez a főzeléket, a vaját, a kenyeret és a savanyúságot. Ma már ezek a tiszta, izléses büffék a kávéházakat is pótolják a külföldiek számára,

mert egy tea mellett órákig lehet ülni. Lehet beszélgetni, újságot olvasni, de természetesen az utóbbit hozni kell, mert amerikai vendéglobban, vagy kávéházban újságot nem adnak.

BALESET. Ha valakit baleset ér, nem szabad vaktában mentőket hozatni, mert a legtöbb mentő-társaság magánkézben van és könyörtelenül felszámítja a költségeket. Legcélszerűbb rendőrt hívatni. A rendőrök rendkívüli udvariaságot tanúsítanak minden külföldivel szemben.

Gyakran előfordul a sokmillió füstös városokban, hogy a járőrelőnek szendárabka, vagy egyéb szilánk megy a szemébe. Nem szabad vele sem orvosozni, sem mentőkhöz menni, hanem kizárólag drug-store-ba (vegyeskereskedéssel egybekötött gyógyszerár, amely minden uccában megtalálható). A patikus szakavatottan és ingyen kiveszi.

BANK. Van egy babona, hogy készpénzt nem szabad az embernek magánál tartani, mert igen gyakori a rablás. Ez ugyan nem igaz, mert a közbiztonság már évek óta a legelsőrendű, de azért valóban senki sem tart magánál nagyobb összeget, mert sokkal kényelmesebb csekket fizetni. Idegentől az amerikai bankok csak jótálló mellett fogadnak el betétet. Kamatot nem fizetnek, sőt felszámítanak havi egy-két dollár kezelési költségeket.

Mindenütt elfogadják ismeretlen ember csekkjeit is, de nem tanácsos Amerikában felcseppni csekkcsalónak, mert rendkívül szigorúan büntetik.

BORRAVALÓ. Általában érvényes az európai tizszázalékos rendszer, de ezt csak a legritkább helyen csapják hozzá. Magántársaságban borra-valót adni egyenesen megsértése a házigazdának, de a személyzet el sem fogadja. Egyetlen kivétel a vikend (ha a vendég ott alszik), amikor is a cseklésnek aránylag magas borraivaló dukál.

Színház

Pénteken este utoljára kerül színre a „Bubus“ — olcsó helyárrakkal

Szombaton a „Paprikás csirke“ operettjelző bemutatója

Az év legnagyobb sikerű darabja, Vaszary vigiátéka, a „Bubus“ pénteken este utoljára kerül színre a nyári évadban. A rendkívül mulattató vigiáték zónaelőadásban — 17 és 27 leles helyárrakkal — szerepel a műsorban. Aki még nem látta, feltétlenül nézze meg ezt a remek vigiátékot.

Szombaton este Szántó Ármánd, Szécsén Lajos és Fényes Szabolcs kitűnő operettje, a „Paprikás csirke“ kerül színre remek előadásban. Színorkázzban szellemes szöveg, rengeteg humor, pompás muzsika, tana viszi Aradon is sikerre az operettet, amit Tarnay József rendez. A „Paprikás csirke“ vasárnap este kerül másodsor színrre. Jegyek nappal Oiaş Sándor fotéri könyvesboltjában, este a színháznál.

* Felhívás a színház bérletéhez! A színház igazgatósága kéri a színház bérletit, hogy a hátralékos bérlet-összegeket sziveskedjenek befizetni a színház igazgatóságánál.

SPORT KÖZLÖNY

Rafael Éva dicséretétől hangos a bucaresti-i sportsajtó

A bajnokság legesélyesebb jelöltjének minősítik

A bucaresti lapok nagy cikkeiben foglalkoznak a marosvásárhelyi Savu-kupa küzdelmeivel és részletesen bírálják az egyes versenyzők teljesítményeit. Különösen kimerítően ismerteti a verseny minden egyes aprólékos részletét a Gazeta Sporturilor, amely külön fejezetet szentel Rafael Évának, az AAC (CAA) rendkívül tehetséges fiatal uszó-versenyzőjének, aki — mint ismeretes — ugy az 50, mint a 100 méteres női gyorsúszóversenyt 35 mp., illetve 1 p. 26 mp.-es idővel megnyerte az ország ténylegesen legjobb versenyzőivel szemben. A Gazeta Sporturilor többek között így ír Rafael Éváról:

„Nagyon kellemes meglepetést szerzett az aradi Rafael kisasszony, aki a 100 méteres gyorsúszásban rendkívül megközelítette a csúcsteljesítményt. Abban a vízben, amelyben úszott (a víz ugyanis rendkívül hideg: 14 fokos volt!), az 1 p. 26 mp. kiváló teljesítmény, egyben ta-

lán az elsőnapos verseny legjobb eredménye is. Bárhol másutt megjavította volna az országos csúcsteljesítményt és úgy vélik, nem tévedünk, ha azt jósoljuk, hogy Bucarestben, legközelebbi rajta alkalmával, nemcsak megjavítja, hanem lényegesen le is nyomja az országos csúcsteljesítményt.

A nagy bajnoknok stílusában úszik, a víz felületén jól elfekvő testtel. Rendkívül energikus kar munka is jellemzi úszását.

Ezután a marosvásárhelyi Tamást dicséri a lap és kiemeli, hogy a bajnokjelölt Rafael Évának a legerősebb ellenfele lesz az országos bajnoki versenyen.

A többi szak- és napilapok is dicsérően nyilatkoznak az aradi uszónő teljesítményeiről és valamennyi lap hangsúlyozza, hogy Rafael Éva a rövidtávú női gyorsúszó bajnoki versenyek nagy esélyese.

Új labdarugó egyesület terve

Az aradi sportköröket az utóbbi napokban élénken foglalkoztatja annak a néhány aradi sportembernek megbeszélése, amit egy most megalakítandó csapat érdekében folytattak. Tekintettel, hogy a Gloria szerezésénél körülmények között kiesett az A. divízió további küzdelmeiből s az AMTE (AMEFA) meglehetősen nehéz anyagi helyzettel küzd, néhány sportember azt az ötletet vetette fel, hogy Arad F. C. néven egy városi egyesületet kellene alakítani, amely esetleg az AMTE (AMEFA) helyén, megfelelő anyagi bázissal, a két aradi csapat játékosanyagával, méltó módon reprezentálhatná Arad sportját. Az ötlet már nem új, néhány évvel ezelőtt már folytak hasonló tárgyalások a két egyesület vezetősége között. Akkoriban, mint most is fuzió útján akarták megoldani az Arad F. C. problémáját, de már a tárgyalások megindulásakor áthághatatlan akadályként merült fel az a tény, hogy a két nagymultú egyesület megszűnne. Ez most is a helyzet. Ha nem mindkét csapatnak, az egyiknek, ebben az esetben az AMTE (AMEFA)-nak okvetlen meg kellene szünnie, hogy átadja helyét az Arad F. C.-nek. A magánmegbeszélést folytató sportemberek így indítványukkal még nem is fordultak a nagymultú piros-feketék klub vezetőségéhez, mielőtt arra nem találnának megoldást, hogy az AMTE (AMEFA) továbbra is megszakiás nélkül fennmaradjon. A huszonnyolc esztendőes egyesület vezetőségét, bármennyire is érdekes tervnek látszik az Arad F. C. megalakulása, meggondolkoztatja az, hogy a klub jogi személyisége megszűnne.

A tárgyalások azonban sokkal kezdetleesebbek, semhogy erről ilyen határozott formában tárgyalna az AMTE (AMEFA) vezetősége, miután a Gloria irányítóit hasonló aggályok bántják. Mindenesetre a tárgyaló sportemberek szeretnék megegyezésre jutni és elhatározásukat a két egyesület elé vinni.

Németország a Horthy-kupa biztos győztesének látszik

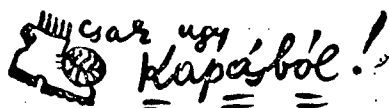
Pénteken fejeződnek be a küzdelmek Hollandiában

Doetinchem. A Horthy-vízipóló-kupa küzdelmei során, a negyedik fordulón — mint ismeretes — az esélyesebb győztek és így a sorrendben mindössze annyi a változás, hogy Olaszország csapata került fel a harmadik helyre. A táblázat így alakult:

1. Németország	4	3	1	—	15	10	7
2. Magyarország	4	3	—	1	13	8	6
3. Olaszország	4	1	2	1	14	12	4
4. Belgium	4	1	2	1	13	13	4
5. Hollandia	4	1	—	3	12	15	2
6. Franciaország	4	—	1	3	6	15	1

Miután csütörtök pihenőnap volt, pénteken került sor a torna utolsó fordulójára, amely már nem ígér különösebb meglepetést. Az utolsó forduló mérkőzései a következők:

Magyarország—Franciaország, Németország—Belgium és Olaszország—Hollandia és, amennyiben az esélyesebb előálló csapatok győznek, úgy a fenti táblázat sorrendjében sem lesz változás.

Az olaszországi holtsezon eseménye Colaussinak, a Triestina válogatott szélsőcsatárának klubcsereje. A szélsőért a Juventus és a Lazio verseng és a triestini csapat újabb feltételként Colaussiért szeretné Ravat, a Juventus válogatott hátvédjét cserébe kapni. Nem látszik valószínűnek, hogy a Juventus megválja a válogatott hátvédjét.

A magyar kardvívó bajnokság küzdelmeit vasárnap bonyolítják le és a versenyre szokatlanul kevés induló — 19 vívó — jelentkezett. A legtöbb esélye Gerevichnek, Berczellynek, Rajcsányinak, Maszlanak és Kovácsnak van a bajnoki cím megszerzésére.

A Román Kupa küzdelmeire eddig 51 csapat nevezett be a hivatalból résztvevő A) és B) ligás csapatokon kívül. Ezen a héten lezárják a nevezéseket és a jövő héten már meg is elítik az első forduló sorsolását.

O Tănăsescu és M. Badin, a kiváló román teniszjátékosok angolai portyjáuk során Sheffieldben is indultak a nemzetközi teniszversenyen és mindketten a férfi egyes elődöntőbe jutottak.

O Erős Csibi nyerte meg a KAC országos versenyének férfi egyesét A kitűnő Doherty TC játékos ötletben verte ellenfelét. Pusztayt. A döntő eredménye: 9:7, 6:2, 1:6, 0:6, 6:2.

O Távolbalatón közvetítik a helsinki olimpiai játékokat. A helsinki olimpiai versenyek szervezőbizottsága a németek javaslatára elhatározta, hogy a versenyek lejátszását távolbalatón készüléken is közvetíteni fogják. A stadionon kívül 10 ezer ember számára sátraikat emelnek és itt távolbalatón készülékeken fogják vetíteni a küzdelmek menetét azok számára, akik már nem kapnak helyet a nézőtérben. A vetítésvászon nagysága 2x2,5 méter lesz. A szükséges felszerelést és műszaki személyzetet a német posta bocsátja a finnek rendelkezésére.

O A Mures óvásának tárgyalását egy héttel elhalasztották, miután a Gloria CFR ellenbizonyítékot akar beterjeszteni. Ez a kinos botrányügy így csak későbbi időpontban tisztázódik.

O Olasz és svájci versenyzők is indulnak az I. Románia körüli kerékpárversenyen, melynek útvonalai a következők: Bucaresti, Râmnicul Sărat, Bârlad, Iasi, Suceava, Dorna Vatra, Beszterce, Kolozsvár, Gyulafehérvár, Nagyszeben, Râmnicul Vâlcea, Craiova, Pitesti, Bucaresti. Az útvonal 1566 kilométer hosszú és kilenc szakaszon teszik meg a versenyzők szeptember 7. és 17. között.

TEKESPORT

Vasárnap indul a teke csapatbajnokság

Mint már a múlt héten közölt sorsolás közlésekor megemlékeztünk róla, aug. 6-án vasárnap indulnak meg a kerületi csapatbajnoki küzdelmek, melyben az aradi öt afiliált tekeegyesületünk 12-es csapatai indulnak. Vasárnap d. e. 11 órakor a Prietenii pályáján az AAC (CAA)—Prietenii csapatai mérkőznek egymással, míg d. u. 6 órakor a Metalurgisji pályáján a Metalurgisti—Infratirea csapatbajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra. E mérkőzés előtt 4 órakor a két egyesület II.ik csapatai mérkőzést összehajthatnak barátságos mérkőzés keretében.

A csapatbajnoki mérkőzés bíróküldése. A vasárnap lejátszásra kerülő AAC (CAA)—Prietenii és Metalurgisti—Infratirea csapatbajnoki versenyek levezetésére a tekeszövetség aradi kerülete a következő bíróbizottságot delegálta: Versenybíró: Weszely. Versenyjegyző: Ferenczy. Vonaellenőr: Balla, Eredményellenőr: Pascu Petre.

Az ujonnan alakult Transilvania tekézői szombat este 9 órakor barátságos csapatverseny keretében szerepelnek a Prietenii pályán, a vendéglátó Prietenii II.ik csapata ellen.

Az Infratirea hölgycsapata revánsmérkőzésen látta vendégül a Tricolor hölgycsapatát, mely alkalommal revansot vett multheti vereségéért. A mérkőzés, melyen hatos csapatok szerepeltek 49:30 arányban végződött, az Infratirea hölgyei javára.

Felhívás a tekéző egyesületekhez. A tekeszövetség aradi kerülete felhívja az egyesületek figyelmét, hogy az egyéni bajnoki versenyeknek játéknapi terminusait legkésőbb aug. 7-én este okvetlen jelentsék be.

Az egyéni bajnokságra serényen folynak egyesületeinkben az edzések, melyeken főleg a játékosok állóképességét igyekeznek növelni és nem hiába, hiszen az egyéni bajnokságban nem kevesebb, mint 100 dobást kell egyfolytában tennie minden játékosnak, melyekből 50 dobás 9—9 fára, 50 dobás pedig tarolásra (vérző fára) történik. A múlt héten az atléták 100 dobásos tréningjén 9—9 fára respektábilis eredményeket értek el. A legjobb eredményt Lengyel 490, Szalma 482, Varga 476, Bardócz 465, Wingeron 465, Macian 463 fával érték el.

A kisebbségi egyházak jelentése a nyugdíjazásra-kerülő felekezeti tanerők létszámáról

Ötvenhárom magyar felekezeti tanító és harminc középiskolai tanár megy nyugdíjba az új tanév küszöbén

A Hivatalos Lap tavaly augusztus 13-iki számában jelent meg az a közoktatási rendelet-törvény, amely egészen új alapokra fekteti a közoktatást. Ezt a rendeletet a nemzetnevelésiügyi minisztérium 84.340—939. számú rendelkezésével a felekezeti iskolákra is kiterjeszti. A közoktatásról szóló új rendelet-törvényt tehát még a múlt évben hozták, a végrehajtását azonban a felekezeti iskolákkal szemben egy évre felfüggesztették. Mivel a felekezeti iskolák nincsenek abban a helyzetben, hogy a törvényrendeletnek eleget tegyenek, további haladékokat kértek, de ezt a nemzetnevelésiügyi minisztérium elutasította és így már idén végrehajtják az elemi oktatásról szóló 2885. számú rendelet-törvény 5. cikkelyének utasítását, mely-

szerint a tanítókat 35 évi szolgálat vagy 57 éves korhatár betöltése után hivatalból nyugdíjazni kell. A rendelet-törvény szerint a középiskolai tanárok 35 évi szolgálat vagy 60 éves korhatár betöltése után kell nyugdíjba menjenek.

Kolozsváron is rendkívül nehéz helyzet előtt állnak a felekezeti iskolák és az új iskolai év megkezdésével a rendelet-törvény értelmében 22 tanítót és 12 középiskolai tanárt kell nyugdíjazni. Hasonlóan súlyos a helyzet a református egyháznál is, amely 25 tanítót és 14 tanárt kell nyugdíjazzon. Az unitárius egyházkerületnek 7 tanítót és 4 tanárt kell nyugdíjaznia a rendelet-törvény alapján és a helyzetet még csak súlyosbítja, hogy megfelelő utánpótlás csak részben áll rendelkezés-

Augusztus 15-re behívták kiképzőgyakorlatra a sárga színű behívók tulajdonosainak egyes kategóriáit

Aradváros légióalmj hivatala (MONT) a következő hivatalos közleményt hozta nyilvánosságra:

„1939. augusztus 15-re tartoznak bevonulni mindazon tisztek, altisztek, és közkatonák, akiknek sárga színű sürgős jelzésű, kétesillagos behívóparancsuk van és azon a következő pecsétetek valamelyike: „A. T. 1.” „B. T. 1.” „C. S. 1.” „C. T. 1.” „D. T. 1.”

Mindezek tartoznak augusztus 15-én a behívón jelzett csapattestnél és kaszárnyában jelentkezni, függetlenül attól, hogy ebben az évben voltak-e már behíva, vagy pedig halasztást, vagy felmentvényt kaptak a behívás alól. Hasonlóképpen tartoznak jelentkezni mind-

azok, akiknek sárgaszínű, sürgős háromcsillagos behívóparancsuk van, a következő pecséttel: „D. U. 1.”

Végül tartoznak ugyancsak augusztus 15-én jelentkezni mindazok, akiknek sárgaszínű, sürgős behívóparancsuk van a következő pecséttel: „A. U. 1.”

Tisztek, altisztek és katonák tartoznak a behívóparancs másik oldalán foglalt utasításokhoz alkalmazkodni.

Azokat, akik a behívóparancson megjelölt időponton belül nem jelentkeznek csapattestük-nél, a katonai büntetőkódex értelmében bíróság elé állítják.”

Aki a kézírásban fedezi fel az illető rákbetegségét

A. Brahm bécsi karakterkutató nyilatkozott „megdöbbentő” tudományáról

Érdekes tudós érkezett tegnap az egyik erdélyi fűrdőhelyre. Ez az ur E. A. Brahm, a karakteranalízis híres ausztriai mestere.

Brahm ur a világhírű dr. Alfred Adler bécsi pszichiáter professzor mellett sajátította el különös tudományát és mint ilyen a bécsi karakterkutató intézet és az osztrák rendőrhatalóságok bünyűügyi karaktervizsgálója volt. Husz esztendő telt el Ausztriában Brahm, akit az Anschluss mozdított ki régi pozíciójából. Brahm ugyanis nem osztrák állampolgár. Amikor egy évvel ezelőtt bécsi, prágai, pilseni és pozsonyi szereplései után, amelyekről a „Neue Freie Presse” és a „Wiener Journal” hasábos cikkekben számoltak be, megérkezett Budapestre, ott gróf Zichy Ernő dr., paraguayi magyar főkonzul palotájában rendeztek számára sajtófogadást. Most, hogy Erdélybe jött, a budapesti román követség ajánló levelekkel látta el, a romániai tudományos szervezetek és a hatóságok figyelmébe ajánlva őt.

Beszéltünk Brahm urral, aki magyar származású. Megpróbált röviden felvilágosítani a bizonyított tudományának néhány érdekes jelenségéről. Nem meglepő, hogy ez a karakterkutató szoros összefüggésben van a többé-kevésbé már elcsépelet grafológiai tudománnyal. Kétségkívül sokan üzletszerűleg visszaéltek az írásvizsgálás kísérleteivel, de abban a megvilágításban, amit Brahm ur ad, mégis újszerű és főként nem sarlatán.

Egyik jelentősebb iránya az ő tudományának a gyermeknevelés és hivatásválasztás kérdése. Ennek igazi megoldása úgy történik, hogy

szülők, sőt lehetőleg nagyszülők írásait veszi vizsgálat alá, s ugyanakkor a gyermeknek már a pubertás korából való írását.

A gyermek írásában ugyanis ekkor akaratlanul megnyilatkoznak már az analóg atavisztika jelenségei. Világosabban: fontos tudni, hogy milyen fáról pottyán az alma... Ez a vizsgálat megmutatja

Kétszázézer leies sikkasztást lepleztek le a zilahi postahivatalban

Nagyvárad. A nagyváradai postafelügyelőséghez jelentés érkezett, amely szerint a zilahi postahivatalban nagvarányu visszaéléseknek jöttek nyomára.

A vizsgálást Dumitru Somea postafőnök fedezte fel. Megállapította, hogy Pop Francisc postastíztviselő közel kétszázézer leit sikkasztott el, majd nyomtalanul eltűnt. Pop Francisc néhány nappal ezelőtt azzal távozott a hivatalból, hogy Nagyszalontára vonul be katonai szolgálatra. Mint néhány nap múlva kiderült, Pop nem jelentkezett ezredénél és emiatt keresték a zilahi postahivatalnál. Főnöke gyanusnak találta az esetet és rovincsolást tartott. A rovincsolásnál azután kiderült, hogy Pop néhány ezer lei híján kétszázézer leit sikkasztott.

Alapos gyanu merült fel arra vonatkozólag, hogy Pop Magyarországra menekült.

A sikkasztó tisztviselő ügyében a postafelügyelőség fellejtése alapján az ügyészség vizsgálatot indított és elrendelték Pop Francisc letartását.

ja az igazi hivatásválasztás útját akkor is, ha a gyermek atyja, vagy nagyatyja nem a számára legalkalmasabb hivatást választotta annakidején.

Azt mondja Brahm ur, hogy ami a tinta az írásban, az a vér az emberben. Messzire vinne a magyarázata annak a tézisnek, hogy azt az eddig még fel nem fedett törvényt megismerjük, hogy ahol a testben a fájdalom megnyilatkozik, ott metafizikai érzékenységgel megtorpan a toll is. Ez az elmélet természetesen szigorúan orvosi körök számára eszköz csupán. A betegségi tünetek tehát a kézírásban megmutatkoznak. Az ép testben ép lélek elve itt is kitűnik, mert egészséges lélek írása más és más a beteg léleké is.

A gyermekek, mikor elvégzik iskolájukat, ha csak egy év múltán hívják is őket össze, kiderül, hogy

egyik gyerek írása sem hasonlít a másikéra és egyiké sem hasonlít a tanítóéra.

Minden írás már akkor az egyént adja vissza a maga sajátos elváltozásaival.

Mert ki tanítja meg a gyermeket a korcsos betűk különös formáira? Kitől veszi ezt? Honnan jön ez? Ez belső ingerültségek következménye, a saját medréből kikökörtetett egészségi állapot visszaturkózódése.

Természetesen nem lehet kontárkodni ekörül és akik próbálkoznak, csak visszaélnék a tudományuknak a lényegével.

Brahm különben a budapesti Erzsébetkórház orvosai, valamint a bécsi metafizikai társaságnak a Grosses Konzerthaus-ban rendezett előadásán rendkívül érdekes jelenségeket mutatott be. A fenti metódusok alapján kimutatta írásokból bizonyos betegségek tüneteit, így

nyolcvan százalékban sikerült kimutatnia lapangó rákbetegségeket. Teóriáját orvosi diagnózisok igazolták. Felfedezésének ez a része szigorúan orvostudományi segédeszköz, de még így is megdöbbentő mélységű tünet.

Megjegyzi ugyan Brahm ur, hogy ez a tudomány még gyermekcipőben jár és ezért óva int mindenkét attól, hogy ilyen írásvizsgálat után betegségek megállapítását próbálgassa. Ennek egyedüli célja az lehet, hogy ezt orvosok használják fel.

Végül igen jellemző, hogy e tudománynak egyik jelensége, a frenológia, arcismeret vizsgálata. A bécsi metafizikai társaságban meglepő körülmények között mutatta be ennek is tudományos jelenségeit Brahm ur. Egy nagyobb tömeg írásból kiválasztott négy markánsabb írást. Azután felkérte azt a negyven egyént, akik írásaikat pár perccel tovább átadták, hogy

valamennyien jelenjenek meg a pódiumon. A negyven egynél azután kizárólag írásaik alapján, noha soha azelőtt életében a négy urat nem látta, pontosan rámutatott az illetőkre, akiknek arckarakterét kizárólag kézírásaikból olvasta ki.

Brahm ur ugyan azt mondja, hogy bármily exakt tudomány ez ma már, mégis nagy szerepet játszott a szerencse ennél a jelenetnél, mert hiszen negyven orvos közül kellett válogatnia. Mindazonáltal a „Neue Freie Presse” erről a jelenetről úgy számol be, mint az ujkori lélekutatás szenzációjáról.

Megalakítja Szamosmegye magyarsága is a Népközösségét

Szamosmegye magyarsága, mely ezideig is számos tanujelét adta a közösségi munkavállalásnak és példás fegyelmezett magatartásával a legnagyobb elismerést érdemelte ki, most a népközösségi tagozat megalakítását tekintve elsődleges kötelességének és feladatának. A megye magyar vezető embereinek megbeszélésein a központ részéről Demeter Béla sajtóelőadó, a Gazdasági Szakosztály titkára vett részt.

Elhatározták, hogy augusztus 22-ére összehívják az alakuló értekezletet. Ez alkalommal a megye magyarsága hivatalos formában jelenti be a tagozati élet beindítását. A tárgyalások során valamennyien hangsúlyozták a Népközösségnek azt a rendkívüli nagy szerepét, amit a magyarság életében be kell töltenie és éppen ezért népünknek ezen a szörványvidéken élő csoportja a legtökéletesebb egységben és akaratban fogja szolgálni magyar közösségünket. Figyelembe véve azonban a magyar lakosság kívánságát és azt a szempontot, hogy a jelentkező szükségleteket teljesíteni kell, dr. Bene Ferenc népközösségi megbízott irányításával augusztus elsején már is megkezdte működését a Népközösség tagozati irodája, dr. Weltheim Károly vezetésével, akit ebben a munkájában dr. Egyed Miklós támogat.

A tagozati iroda címe: Dej, str. Mărăsești 7. szám.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

**Eszakamerikai gyorsszolgálat
minden csütörtökön**

**HAMBURG BÓL
NEW YORK BA**

Southampton és Cherbourg érintésével a „New-York”, „Hansa”, „Hamburg” és „Deutschland” gyorsözökökkel.

Nem gondolná, hogy a jött teheren van...
A Frahm-féle exzultálózó készület a hajó nyugodt menetét biztosítja. A kényelmes kabinok, a változatos izléssel berendezett társas helyiségek az utazást kellemessé teszik. Kérdezze a HAPAG számos barátját, miért utaznak mindig a mi hajóinkon? Mert igéretelnek a valóság még messze felülmúlja...

Üdülési és látogatási utazások

AMERIKÁBA
minden időtartamban és árban

Mindig jól utazik a

Hamburg-Amerika Linie
kalóla

Információkkal szívesen szolgál a

Hamburg-Amerika Linie S.A.B.
képviselője

Künstler Utazási Iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86.

A „Prado“ Geniben

Spanyol képek tekintenek le most egy genfi kiállító terem falairól. Tüzes és merengő szemek, brokátkba öltöztetett nők és aktok bámulnak a terem ablaküvelein át a svájci békességbe. Menekülők voltak ezek a képek is, mint annyi sok más, de élő szétszórta az évekig tomboló spanyol polgárháborúnak. A köztársasági spanyol kormány akkor menekítette e műtárgy-nelmi vásznakát a madridi „Prado“-ból Genibe s adta át megőrzés végett a Népszövetségnek, amikor odahaza. Spanyolországban már nagyon szorult körülötte a hurrok.

Velasquez vásznai között a főhelyet Margit, spanyol infánsnő és kis udvartartása foglalja el. IV. Fülöp e kis leányáról Velasquez igen sok képet festett, de valamennyi között ez az interieur a legbecesebb. Középen illegeti magát a kicsiny infánsnő, míg körötte jobbra és balra törpe személyzete lesi parancsait, egy háttérben álló tükörben pedig IV. Fülöp atyai arca mosolyog le a kis társaságra.

Amikor Velasquez ezt a képet festette, Fülöp király annyira el volt ragadtatva a halhatatlan mester alkotásától, hogy szótlanul kivette kezéből az ecsetet és azzal festette rá néhány vonással Velasquez kabátmellére a legnagyobb akkori kitüntetést, a máltai lovag rend nagykeresztjét.

A másik világhírű Velasquez-kép Don Carlost, ugyancsak IV. Fülöp kislíát ábrázolja. Tüzes paripán vágatja a gyermek Don Carlos, akit Velasquez éppen úgy szeretett, mint saját edesatyját. Amikor Don Carlos e kép elkészülte után, 1646-ban, fiatal korában elhunyt, a nagy spanyol mester egyre-másra örököltette meg Don Carlos játszótársait képein, hogy az ifjú királyi herceg egykori környezete is megmaradjon az utókor számára.

Greco két misztikus képpel szerepel a kiállításon. Az egyik festménye spanyol lovagot ábrázol csipkés körgallérban, fekete öltözetben, amelynek sötétjéből a csipke kezelős szivre tett férfikéz és a lovag kardjának arany markolata úgy tűzel elő, mint valami szikrázó ékszer. Erről a képről senkinek tudnia, kit ábrázol. Barres, a világhírű francia író, „Toledói titok“ címen írt regényt Greconak erről a képről.

Még különösebb háttéré van a másik Greco-festménynek, melyet a művészettörténelem „Julian Romero kapitány“ néven ismert. A kép baloldalára ugyanis Greco ezt írta rá:

„Julian Romero, a nagy felfedező, a Szent Jakab-rend parancsoka és számos csatákban kimagasló marsall, akinek jetteit köbe véste a történelem“

Julian Romero arcképe fehér körgallérban térdepelő XVI. századbéli lovagot ábrázol s egyike Greco legtöbbet érő műveinek, ami azonban szintén örök rejtély, a történelem szörzős kutatások során sem tudta megállapítani, ki lehetett Greco modellje, mert sem a spanyolok, sem más nemzetek történelmében Julian Romero nevű hadvezér egyáltalán nem ismeretes.

Es ott van a genfi kiállításon Goya két csodaszép vászna, a Felöltözött Maya és a Meztelen Maya. Alba hercegnét ábrázolja mindkettő. Azt az Alba hercegnét, akibe a festő élete végéig szerelmes volt. Amikor a hercegné megözvegyült, a festővel együtt járják be Andaluziát. A hercegné valóban méltányolta Goyát, mint festőt s mint embert, Goya legnagyobb bánatára azonban nem méltányolta, mint — férfit.

A meztelen és felöltözött Maya egyidőben készült 1795-ben Mégis van a képen valami különbség. A testtartás, az egész beállítás, a pamlag is, amin a felöltözött és a meztelen Maya hevernek — ugyanazok, de nem ugyanaz a két festmény: — arca.

Szerelmi bosszúból Alba hercegné aktjára ugyanis Goya egy másik asszony feijét festette rá, amiért a hercegné nem volt hajlandó a mestert meghallgatni.

Visszont, akinek szép arca így Alba hercegné aktjára rákerült — alighanem meghallgatta Goyát.

A genfi kiállításon lemerengenek a képek a mai idők embereire. Ha gondolni tudnának, talán örvennének, hogy a végzet megkímélte őket a spanyol pokolban való pusztulástól, egy semleges ország enyhébb tájaira vetezte őket a gondoskodás s csak most, amikor Spanyolországban minden elcsendesedett térnek vissza a kiállítás bezárása után pihenni utabbszáz év századokig, avagy ki tudja, talán csak holnapig-holnaputánig, amikor ismételen új lángok törnek fel a forradalomhoz szokott spanyol főből.

A borzalmak fegyházát megszüntetik

Newyork. Frank Mulphy igazságügyminiszter végiglátogatta az Egyesült Államok majdnem minden börtönét. Megtekintette a javithatatlan bűnösök sziklafegyházát is a San Franciscóval szemben lévő Alcatraz-szigeten. Ezt a merészen kiugró szigetet csak 1933-ban rendezték be fegyintézzé. Ide deportálták az ismételen visszaeső és az amerikai bíróságok által javithatatlanak ítélt gonosztevőket. Alig egy fél évtized alatt ez a fegyintézet a „borzalmak szigete“ néven ment át a köztudatba. Az amerikai igazságügyminiszter látogatása — úgy látszik — igazolta a közvélemény itéletét, mert elhatározta, hogy az alcatrazai fegyintézetet megszünteti és mintegy 300 lakóját más amerikai fegyintézetekbe utalják be.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Napirenden: A kartellek megrendszabályozása

Árelenőrzés és a termelés észszerűsítése a kartell-törvény átdolgozásának legfőbb irányvonala

Bucuresti-i kormánykörökben napirenden tartják a kartellek ellenőrzésének és felügyeletének ujjászervezési ügyét. A legfőbb kartell-bizottság a vonatkozó törvény 10-ik szakaszának ujjászövegezésével meghatározza a gazdasági célkitűzéseket, amelyek elsőrendű feltételei lesznek a jövőben a kartell-alakításnak. Elsősorban

bizonyítania kell minden kartellnak a működés megjavítására irányuló törekvést és azt, hogy a közellátást olcsóbbá kívánja tenni.

Ennek érdekében lényegesen kiterjesztik az ellenőrzés lehetőségét, amit a termelőtől a kiskereskedőig biztosítanak a kartellbizottság ellenőrző szervei számára. A kartellek évi jelentéseiben teljes és

a valóságnak megfelelő képet kell nyújtania.

A buzaértékesítési törvény végrehajtása a kereskedelmi malmokban

A Monitorul Oficial 162-ik számában megjelent buzaértékesítési törvény értelmében a pénzügyminiszterium úgy intézkedett, hogy a kereskedelmi malmok mellett működő ellenőrök a vásárlás bizonyítékaképpen a malom raktárába szállított búzát vegyék alapul. Erre a célra új törzslapos nyomtatványok készülnek. Különben abban az esetben, ha a malom nem tudja igazolni, hogy a vásárolt búzát a meghatározott áron vagy annál drágábban vásárolta, az ellenőrök közeg jelentést tesz a pénzügyvizsgálóságnál, hogy a malom kétszeres értékesítési lelátat fizessen. Általában a pénzügyminiszterium számos intézkedést küldött végrehozható közegeknek a buzaértékesítési törvénynek a kereskedelmi malmokban való végrehajtásáról.

Kamarai jelentés Magyarország kereskedelmi és ipari életéről az 1938-as évben

A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kiadásában érdekes jelentés került piacra német nyelven, címe: „Ungars Handel und Industrie im Jahre 1938.“ Ez a broszura részletesen ismerteti Magyarország ipari és mezőgazdasági termelését, valamint az ország kereskedelmét, amely így fontos forrásmunka mindazon érdekeltek részére, akik ismerni kívánják Magyarország gazdasági életét. Ez a munka a mezőgazdasági termelés eredményeit, az általános gazdasági helyzetet, a pénzügyi helyzetet, az adózási rendszert, a racionalizált ipari termelés feltételeit, a kereskedelmi élet működését, a külkereskedelmi mérleg alakulását ismerteti, valamint felvilágosítást nyújt az olvasónak a pénzügyről, a hitelről és a szociális helyzetről. Mindezekről egyébként külön fejezetek részletesen számolnak be, így Magyarország 1938. évi külkereskedelmi tevékenységéről is.

A broszura gazdag statisztikai anyagot is közöl, amelynek tárgyilagosságára nézve garancia a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara külföldön is ismert hírneve.

— Különleges bizottság a pénzügyminiszterium mellett. A pénzügyminiszterium törvénytervezetét készítette, amely szerint különleges bizottság létesül ezen tárca mellett, amelynek rendeltetése, hogy az összes külföldről történő hitelek megadóztatása, vagy adómentesítése ügyében döntsön. Ugyanez a bizottság dönt minden egyenesadó kihágás ügyében is, amelynek összege meghaladja a 200.000 leit. A bizottság elnöke egy magasállású bíró lesz.

— Az egyik solingeni vágószerárúgyár rendkívül érdekes újítást mutat a lipcei őszi vásáron (augusztus 27—31-ig). Egy igen praktikus késről van szó, amely vízben nem süllyed el. A kés nyele ugyanis préselt parafából készül és ha például csónakból vízbe ejtik, úgy a kés nyelének gömbölyű vége, amely fehér, még a sötétben is világít. A kés pengéje természetesen rozsdamentes és csaknem bizonyosra vehető, hogy az új, praktikus késeket nemcsak azok, akik halásznak, vagy egyéb vízisportot űznek, fogják pompásan használni, hanem kétségtelenül ipari céloknál is használni fogják.

nin arról is, miképpen járultak hozzá az ipari és bányászati cikkek termelésének észszerűsítéséhez.

Fontos célkitűzés a különböző iparágakban működő gyárak munkájának összpontosítása, hogy a sorozatban való gyártás rendszerét és a minimális árak alkalmazását bevezethessék. Kötelezettséget jelent még a nemzeti vagyoni szétszórásának megakadályozása, mert

megakadályozzuk a tulbefektetéseket, amik nem hozzák meg a szükséges hozamot.

Ebben az irányban már az ipari bizottság is megkezdte az ellenőrzést.

Szigoru felügyeletet gyakorolnak a nyersanyagkészletek elégséges volta felett. Ha a nyersanyag ipari növényből adódik,

kötelezővé teszik a termelés szorgalmazását.

Spanyol gazdasági bizottság látogatja végig a délkelet-európai államok fővárosait

Madrid. A spanyol kormány úgy határozott, hogy gazdasági kapcsolatait a délkelet-európai államokkal is főlveszi. A legrövidebb időn belül spanyol gazdasági küldöttség látogatja végig a balkáni államok fővárosait, Bucurestít, Szófiát, Belgradot és Isztambul. A tervek szerint az árucserget forgalmat a szerződéses államok között kompetációs rendszerrel bonyolítják le.

— A JÓZSEFFALVAI SEGÉLYAKCIÓN TEGLA VETŐGÉPEKET KERES megvételre vagy bérbe iárányal együtt esetleg motorhájtásra. A téglák rendszer normál méretűek, az anyag vályog. Lehetőleg garatos gépet keressünk, amely az összevált anyagot téglává préseli, esetleg olyat, amely a száraz anyagot összekeveri és a nyers vályog téglát minden munkát elvégez. Áraánlatokat a gép leírásával és rajzával Magyar Népközösség, Cluj, Str. Brătianu 3. címre kérünk.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

A tőzsdén némi élénkség észlelhető. A külföldi értékek valamelyes árlemorzsolódást szenvedtek. A Desvoltarea papir 64-ről 63-ra csökkent, viszont a Consolidarea papir árfolyama 43 hétnvolcadról 44 egynvolcadra emelkedett. Általában a belföldi járadékok irányzata határozatlan, jelentéktelen árfolyameltérésekkel.

A bucarestii lapokban közlemény jelent meg, amely felhívja a könyvkereskedő, és könyvimportőrök, valamint az időszak közlemények importőrjeinek figyelmét, hogy az írök nvugdij-pénztáráról szóló törvény értelmében szerzők be a társadalom biztositónál és alkalmazzák rendszeresen az összes importált könyvekre és időszak folyóiratokra, valamint románnyelvű fordításokra és az összes közérdekű kiadványokra, amelyek eladásra kerülnek, az írök nvugdij-pénztárának bevételeit biztositó bélyeget.

Az államvasut vezérigazgatósága munkatervet készített a friss gyümölcs és főzelékfélék szállítására.

Berlini jelentés szerint a Havas iroda úgy értesült, hogy Schacht Hjalmar dr. rövidesen meg bizást nyer a német kivitelt egy fontos szolgálatának megszervezésére. A hírt hivatalosan nem erősítették meg.

— Megszüntette a vasut az ötvenszázalékos zöldszini vasuti bérletet. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy megsemmisíti azokat az 50 százalékos vasuti kedvezményre jogosító zöldszini bérletet, amelyeket magáncélokra fizetés ellenében eddig valamennyi tisztviselő megkaphatott. A jövőben csakis az a tisztviselő kaphat 50 százalékos kedvezményre jogosító vasuti bérletet, aki hivatalos ügyben utazik. Ezeknek a bérleteknek színe fehér lesz.

UJ KÖNYVEK

Kodolányi János: József, az ács. A címnovala egyike a modern magyar irodalom legremekbebb elbeszéléseinek Számos hasonló értékű sorakozik még e kitűnő írás mögé ebben a könyvben, mely Kodolányinak kis regényszámba menő elbeszéléseit tartalmazza. Kodolányi elbeszélései tömörségükkel, szerkezetük kristályos kerekességével, a bennük megnyilatkozó hatalmas erővel a kiváló író imponáló munkásságának jelentős alkotásával és nem kevésbé fontosak, mint Kodolányi országos sikert aratott nagy munkái. Ezek a kisebb írások is a legjobb idők kiváló magyar elbeszélőit juttatják eszünkbe, Kodolányi János: József, az ács című műve az Athenaeum kiadásában jelent meg. A 320 oldalas, szépen kiállított kötet ára 178.— lei (könyvnapra 145.— lei). A júniusi könyvnapra jelent meg és Romániába kb. július közepén érkezett. Az Athenaeum többi könyvnapra: Mórincz Zsigmond: Életem regénye. 400 oldal 178.— lei (könyvnapra 135.— lei). Ady összegyűjtött novellái 520 oldal egészvászonkötésben. 251.— lei (könyvnapra 158.— lei). A könyvnapra Karinty: Igy irtok ti 380 oldal 158.— lei (könyvnapra 79.— lei) és Hunyady Sándor: Jancsi és Juliska 119.— lei. (könyvnapra 59.— lei). már beérkezett és kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérle az Athenaeum-újdonságok jegyzékét.

Mórincz Zsigmond: Életem regénye. A nagy magyar író annyi élet regényének nagyszerű megformálása ezáltal saját élete regényét írta meg. Kitalált alakokkal és problémákkal szemben nem kockázatos dolog bátornak lenni elképzelt emberek merész megmutatása nem olyan csodálatos az őszinteség, mintha az író saját maga életét vázolja fel a tárgyilagos szemlélő eszközeivel. Egy olyan életet megismerni, amely egy kiváló alkotó művei mögött áll és a róla született képet kiegészíti, ritka és nagy élményt jelent. Mórincz Zsigmond életregénye monumentális alkotás, az író legjobb regényével vetekedik. Mórincz Zsigmond: Életem regénye c. műve az Athenaeum kiadásában jelent meg. 400 oldalas, egészvászonkötésben. Mórincz Zsigmond hatalmas életregénye a júniusi magyar könyvnapon került a közönség elé és Romániába július hó közepe táján érkezett. Mórincz Zsigmond: Életem regénye amíg még a könyvnapra kiadás el nem fogvott. 135.— lei később 178.— lei. Az Athenaeum többi könyvnapra: Ady összegyűjtött novellái 520 oldal egészvászonkötésben. 251.— lei. (könyvnapra 158.— lei). Kodolányi József: József, az ács vászonkötésben 178.— lei (könyvnapra 145.— lei). A könyvnapra Karinty: Igy irtok ti 380 oldal 158.— lei (könyvnapra 79.— lei) és Hunyady Sándor: Jancsi és Juliska 119.— lei (könyvnapra 59.— lei). már beérkezett és kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, AUGUSZTUS 4.

Bucuresti. 7. Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12. Lemezek. 13. Időjelzés, sportközlemény, vízállásjelentés. 13.00. Ionel Criseta zenekara Mia Roxan énekszámával. 13.45: Felolvasás. 13.55: A zene folytatása. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszertü közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Alexandru Marcu tanár előadása az irodalmi és művészeti életéről Olaszországban. 19.17: Molajoli és Barbiroli által vezényelt hangversenyek lemezek. 20: Ott Folberth előadása Stefan Ludvig Rothról és románokról szóló jelentéséről. 20.15: Gheorghe Papeanu napolyi canzonekat énekel. 20.35: Debussy: Paleas és Melisanda — operarészletek hang lemezek. 21.25: Hírek. sportközlemények. 22.40: Részletek a Boris Godunov operából lemezek. 22.45: Hírek. 23: Lemezek. 23.45: Hírek külföldre németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Állástalan zenészek szimfonikus zenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Sthymmel Miklós jazzzenekara. 15.30: Hírek. 17.20: A rádió diákfőelőjárja. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Hanglemezek. Tino Rossi legújabb filmjei. 18.30: A németalföldi poltervidék. Billa Béla dr. egyetemi magántanár előadása. 19: Sportközlemények. 19.15: A rádió szalonzenekara. 19.45: Knut Hamsun nyolcvan éves. Kodolányi János előadása. 20.15: Hírek. 20.25: Csorba Gyula és cigányzenekara. 21.20: A Szegedi Ünnepi Játékok keretében az Aida közvetítése. 22.50: Hírek, időjárásjelentés. Utána csevegés a szabadtéri játékok műhelytitkeiről. 23.35: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 20.30: Pest és Buda pusztulása a nagy árvízben. Urai Dezső előadása. 21: Hírek. 21.20: Csorba Gyula és cigányzenekara. 21.40: Táncközpont. 22.40: Időjárásjelentés. 22.45: Hanglemezek. Magyar nóták és csárdások.

Belgrád. 13: Lemezek. 14.10: Népdalok. 14.50:

Lemezek. 18: Közvetítés Bayreuthból. 21: Záró. 21.30: Hangjáték. 23.15: Lemezek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 5.

Bucuresti. 7. Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények, vízállásjelentés. 13.08: Jean Marcu zenekara. 13.45: Felolvasás. 13.55: A zene folytatása. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 13.10: Időszertü közlemények. 17: A Straja Tari szervezet órája. 18.15: A Munca si Voe Buna szervezet órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Victor Predescu zenekara. Petre Gusti énekszámával. 20: Mihai Tivan román előadása Argentínáról. 20.15: Argentínai és mexikói zene lemezek. 20.35: Aura Anghelescu román dalokat énekel. 21: Rádióposta. 21.15: Táncközpont. 22: Hírek, sport. 22.15: Különböző hangszerszólók lemezek. 22.45: Jean Moscopol lemezek. 23: Hírek. 23.15: Costica Tandiu zenekara Petre Alexandru és Mia Brala énekszámával. 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Sallak Pál énekel, zongorán kísér Földes László. 13.40: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Bátorj Irén mesél. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Regös-csoport műsora. 18.40: A rádió postája. 19.10: Illiczky László jazzzenekara játszik. 19.45: Négy királyt koronáz. Révay József csevegése. 20.15: Hírek. 20.25: Hanglemezek. 21: Hogyan élmezik milliós fővárosunk. Közvetítés a nagyvásártelenről. Beszél: Rai Agoston. Hangfelvétel. 21.30: A Cigánybáró közvetítése a margitszigeti Szabadtéri Színpadról. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.50: Hírek, német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 20.30: Mezőgazdasági felőra. 21: Hírek, lóversenyeredmények. 21.20: Táncközpont. 21.60: Savonarola. Huszti Dénes dr. előadása. 22.20: A rádió szalonzenekara. 22.50: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népies zene. 20: Operarészletek. 21.15: Vidám zene. 23.30: Szórakoztató hangverseny. 0: Északai hangverseny.

Hirdessen

az Aradi Közlöny-ben

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

OKTATÁS

Javítóvizsgára II. gimnáziumi diákhöz tanítót keresek román és francia szakra. Cim a kiadóban. 3502

Pót- és felvételi vizsgára előkészít nyolcadikos liceumista, elsődrendű matematikus. Cim a kiadóhivatalban. 3501

ALKALMAZÁST KERES

Bejáró-főnökönek ajánlok. Cim a kiadóban. 3493

ALKALMAZÁST NYER

Masamódlány állandó munkára, jó fizetéssel felvétetik. Schön Anna. Str. V. Goldis 1.

Perfekt vasalónőt, lehetőleg román és egy fiút tanulóknak fizetéssel felvesz Knapp kelmefestő. Arad. Str. Episcopul Radu 10. 3500

LAKÁS

Azonnalra kiadó emeleti urilakás. Bulevardul Carol 44. 3496

Egyszobás, fürdőszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Calea Saguna 26-28. 3494

Háromszobás, fürdőszobás lakás, parkettás, azonnalra kiadó. Str. Grănicerilor 8. 3495

Kétszoba, előszoba, fürdőszoba és konyha ujonnan festve kiadó. Cim a kiadóban. 3467

Kiadó háromszobás lakás, fürdőszobával szeptember elsejére. Str. Duca 7. 3483

Háromszoba, fürdő, előszoba és egyéb mellékhelyiségekkel álló parkettás, uccai lakás azonnal kiadó. Str. Ioan Calvin 8. 3484

VÉTEL-ELADÁS

Kovácsszerszám eladó. Tóth István. Kovaszinc. 3464

Faigymölcsöt

nagyban és kicsinyben árusít

Gyümölcs Csarnok
Arad, Strada Horia 12.

Oszibarack-különlegességek.

Uradalmi fajdinnyék. 3416

KÜLÖNFÉLÉK

Néhány héttel ezelőtt elveszett egy masszív aranylánc-karcsatt. Megtalálóját értékét meghaladó jutalomban részesül Hartmann-ékszerüzletben. 3497

Haláleset,

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ócska butorokat, ruhásműveket, ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, rövid- és hosszú zongorákat, könyveket, makulaturapapírt, ócskavasat, padlásokot. Vásárolok lakásban és padlásokon heverő bármilyen felesleges holmit, lim-lomot stb. Vidékre is megyek. Címeket lakásokra. Levelezőlap, vagy személyes hívásra hához jövök. Gojdu-ucca 5. STEINER SÁNDOR.

HATSCHKEK

Ingtatlanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott)

Telefon 26-95.

Bérházak legalább 5 különálló lakással

2.500 ezer: színházhoz közel üzletes sarokház, 10x2. 3x3 szobás, mind elő, fürdő, cselédszobás, parkettás lakások, 260 ezer hozam, — 2 millió: főtéri emeletes, 8 lakásos, 250 öl telek, jó hozam, — 1.700 ezer: belvárosi forgalmas főútcájában félemeletes üzletház, 8x2 szobás, telj, lakás két nagylakás, modern komfort, 190 ezer hozam, — 1.500 ezer: belváros mellett emeletes, hármastelekre épült bérház, 6 középnyag lakás, mind fürdőszobával 14 kis lakás, 2 hold gyümölcsös, 200 ezer hozam, — 1 millió: főpostánál új, emeletes, 4 modern lakás, — 900 ezer: állomásnál emeletes átjáróház, 14 komplett lakás, nagy jöv., — 800 ezer: Dir. CFR-nél magasföldes, alapincézett bérház, 3 középnyag lakás, mind elő fürdőszobával, 5x2, 4x1 sz. telj, lakás, 100 ezer hozam, — 600 ezer: Catedralei-tér mellett alapincézett 2x3, 2x2 szobás, telj, lakás nagy kert, 2 kis bérlőmenny, összközművek, — 560 ezer: II. ker.-ben üzletes bérház, 12 bérlőmenny 80 ezer hozam, — 430 ezer: belvárosi 3 lakásos bérház (3 és 2 szobás lakások), vízvez., shone, jó hozam, — 390 ezer: Catedralei-térnél sarokház 7 lakással 3, 2 és 1 szobásak, fürdőszoba, 46 ezer hozam, — 360 ezer: Stroescu-uccánál 10 lakásos, magasföldes, 40 ezer hozammal, kedv. fiz. felt., — 310 ezer: Mosocsv-telepi magasföldes, 10 lakásos, 36 ezer hozammal, — 300 ezer: ligetnél öt-lakásos átjáróház, nagy telek, igen kedv. fiz. felt., — 250 ezer: lancu-térhez közel 1x2, 3x1 szobás, telj, lakás, 2 kis bérlőmenny jó hozam, — 240 ezer: viadukt-nál 1x2, 4x1 szobás, telj, lakás, kert, — 200 ezer: gyermekkorháznál üzletes ház, 2x2, 3x1 sz. telj, lakás, jó hozam, — 150 ezer: III. ker.-ben 6 lakásos, 300 öl kerttel, — 115 ezer: lancu-térhez közel alapincézett, 5 lakásos sarokház, 18 ezer hozam — Kölcson betáblázásra

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST

Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!

Táviratcím: „Hungariotel“.

Legújabb jelentéseink:

Japán katonai szövetségre lép a tengely-hatalmakkal..?

Feltűnést keltő tárgyalások folynak Berlinben, Rómában és Tokióban

Tokio. A vezető japán katonai személyiségek tegnap két órán át tanácskoztak a kommunista-ellenes egyezmény megerősítését célzó új formulák ügyében. Jól értesült körök rámutatnak, hogy a tanácskozással egyidejűleg a római és berlini japán nagykövetségek az olasz, illetve a német külügyminisztériumban folytatták tanácskozást. Mindehől arra következtetnek, hogy a három nagyhatalom közötti katonai szerződés megkötése ismét előtérbe került. A tokiói tanácskozáson különben részt vett a hadügyminiszter, a japán hadsereg vezérkari főnöke és a csapattestek több vezénylő tábornoka.

„Palotaforradalom“ volt újra az angol konzervatív-pártban

Kétszeresre emelik az egyiptomi angol csapatok létszámát — „Ujjá szabályozzák“ az angol-szovjet flottaegyezményt

London. Az angol alsóház elnapolása körüli bizalmi szavazásban a konzervatív párt mintegy 30-40 tagja utólagos megállapítás szerint tartózkodott a szavazástól. Az angol parlamenti életben ez a szokatlan esemény nagy feltűnést keltett és valószínűnek tartják, hogy a párt vezetősége felelősségre fogja vonni azokat a képviselőket, akik a vita során a ház ülésének elnapolása ellen szótaltak fel és akik nem vettek részt a szavazásban.

Chamberlain miniszterelnök második felszólalásának szokatlanul élénk hangja, majdnem pártzrendülésre vezetett és élénk megjegyzések tárova volt az ülés után. Mindez politikai körök véleménye szerint valószínűleg további felemelkedéshez fog vezetni. A párt vezetősége már összeállította azoknak a konzervatív képviselőknek a névjegyzékét, akik a tegnapi alsóházi ülésen a kormány szándékaival szembehelyezkedtek.

Az angol ujoncok

Az angol hadügyminisztérium hivatalos jelentést adott ki, mely közli, hogy a májusi huszadik korosztály behívása során 34.271 ujonc jelentkezett szolgálattételre, továbbá 303 behívott nem tett eleget a jelentkezési kötelezettségének, de ezek közül 245 igazolta kérelmét és csak 58 nem tett eleget a behívási utasításoknak. Ezeket katonaosztályvezényeknek tekintik és sommás uton fognak eljárni ellenük.

Augusztus közepén 5000 főből álló angol csapat szállítmány érkezik a Szuezi-csatorna környé-

kére. Az Egyiptomban levő angol csapatok létszáma ezzel az angol-egyiptomi szerződésben meghatározott létszám kétszeresére emelkedik.

Az angol kormány fehér könyv formájában közli, hogy az 1936. évi július 6-án kötött orosz-angol flottaegyezményt megváltoztatták. A változtatás jogot ad Szovjetországnak számára, hogy 45.000 tonnás ürtartalommal új hadihajókat építhessen. Az új szabályozás 1936-ban Londonban aláírt flottaegyezménnyel teljes összhangban történt.

Új angol-orosz flottaegyezmény

Az angol-orosz tengerészeti egyezmény Róma politikai köröit nem érte váratlanul. Ugy mondják, hogy ez az angol eljárás újabb bizonyítéka annak, hogy London kész egy angol-orosz megegyezés eshetőségéért minden árat megfizetni. Olasz politikai körökben különben is úgy tartják, hogy ez az intézkedés csakis Japán ellen irányulhat és ez azt fogja maga után vonni, hogy Japán magatartása Anglia ellen még jobban kiéleződik.

Augusztus végén vakációzik Chamberlain

London. Chamberlain angol miniszterelnök Skóciába utazik, ahol augusztus végéig fog tartózkodni. Ezután az angol miniszterelnök a Balmoral-kastélyba megy, ahol az angol királyi pár vendége lesz.

Taft szenátor jelöltséget vállal az amerikai elnökválasztáson

Cincinnati. A köztársasági párt bizottsága Robert Taft szenátornál lépéseket tett, hogy a köztársasági párt nevében jelöltesse magát a jövő

évi elnökválasztáson. Beavatottak szerint Taft beleegyezését adta jelöltségéhez. Taft szenátor különben fia az egykori elnöknek.

A bolgár hadügyminiszter nyilatkozata a bolgár-török határmenti csapatösszevonásokról

Szófiából jelentik: A „Semnalul“ bucarestli napilap jelentése szerint a bolgár fővárosban, az utóbbi napokban állandó hadikészültség tapasztalható. A hírek szerint a törökök mintegy 200 ezer katonát összpontosítottak a bolgár határon. A határerődítési munkálatok állandóan folyamatban vannak sőt a török hadtestek némely helyen átlépték a török-bolgár határt és a bolgár területen folyó rövid véres csaták után néhány falut is elfoglaltak.

A bolgár hadügyminiszter még az elmúlt napon közleményt adott ki, amelyben a kedelveket igyekezik lecsillapítani, jelentvén, hogy a határon nem történt más csak jelentéktelen határincidens, amelyet már elintézték teljesen a katonai küldöttségek.

DARKALOV tábornagy, hadügyminiszter és HADJIPETKOV tábornok, vezérkari főnök, miután biztosították a közvéleményt, hogy a bolgár-török határon jelenleg teljes csend uralkodik, a

sajtó képviselőinek nyilatkozatot adtak:

— Igaz, hogy a mi határaink mentén török hadtesteket vontak össze, azonban támadó-célzat nélkül.

— Az ankarai kormány a Dardanellák védelmére fogantatosított katonai rendelkezéseket. Bizonyos diplomáciai körök terjesztik még ezeket a célzatos híreket. Ezek a híradások Törökország óhaját terjesztik, amelynek értelmében meg szeretnék hódítani Sakar hegyvidékét, amely katonai szempontokból nagy jelentőségű, mivel a török határ mentén van.

— Éppen ezért — fejezték be a sajtónyilatkozatot, — Bulgária katonai rendelkezéseket fogantatosított és augusztus 1-re két korosztályt hívott be. — Erélyesen cáfoljuk bármilyen török-bolgár gyűlölködés híreit, s ugyancsak, hogy szövetséget kötöttünk volna a „tengellyel“, Bulgária óhaja, hogy semleges maradjon a jövőben éppen úgy mint a jelenben, bármi történjen is.

A jugoszláv anyakirályné utá

Belgrádból jelentik: Maria jugoszláv Tomislav és Andrei hercegek társaságában külföldről jövet, szerda este Ljubljana-ba érkezett, majd rövid tartózkodás után Blédebe utazott. Itt csatlakozott hozzá Péter király öt osztálytársával és hadsegédével. A király megtekintette Ljubljana-t, ahol a lakosság lelkesedéssel fogadta. A város megtekintése után a várba ment, ahol egy leányka virágcsokrot adott át.

Egészségügyi lapokat készítenek a köztisztviselőkről

Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztériumban nagyfontosságú rendeletet készítettek el. E rendelet értelmében valamennyi minisztérium kebelébe tartozó köztisztviselőről egészségügyi könyvet készítenek. A könyvek mintáját a minisztérium elkészítette és már nyomdába is adták.

A köztisztviselők egészségügyi lapjait az illető intézmény orvosa fogja kitölteni s azokat titkos okmányként fogják kezelni. A jövőben tehát minden köztisztviselőnek egészségügyi lapja lesz.

Kincsgyűjtő fallangisták tömeg-katasztrófája

Madrid. (Rador.) Egy társas-autóbusz, amelyen fallangista fiatalemberek ültek Quesatesa közelében szakadékba zuhant. Nyolc személy meghalt, hatan súlyosan megsebesültek. A fiatal emberek aranyat és ékszert gyűjtöttek, amit a hatóságoknak akartak átadni a kincstár javára.

Kitiltották Anglia területéről

a törvénytelen ír hadsereg vezető-egyeniségeit

London. (Rador.) Az angol belügyminiszter rendeletet adott ki az ország valamennyi légi és tengeri kikötőparancsnoksága számára, amely szerint a törvénytelen ír forradalmi hadsereg két fontos személyiségét, akik megkísérlték az Angliába való eljutást, ne engedjék angol területre. Ez a parancs Sean Russellre és egyik helyettesére vonatkozik.

Politikai amnesztia Görögországban

Athén. A Metaxas-kormány hivatalbalépésének hároméves évfordulója alkalmából, közkevelmi rendeletet bocsátott ki, amely szerint kegyelemben részesülnek mindazok a politikai foglyok, akik a krétai felkelésben résztvettek. Ezeket a politikai foglyokat holnap szabadlábra helyezik.

Franciaország is kölcsönt kínál Jugoszláviának

Páris. Pál jugoszláv régensherceg néhány napi tartózkodásra a francia fővárosba érkezett. A párisi lapok kiemelik, hogy Daladier miniszterelnök a párisi jugoszláv követtel, valamint a francia fővárosban tartózkodó jugoszláv pénzügyminiszterrel közölte, hogy Jugoszláviának Franciaország is hajlandó kölcsönt nyújtani, ha ilyen kölcsön folyósítására Anglia részéről sor kerül. A reggeli párisi sajtó azonban hallgatásba burkolózik és meg sem említi a jugoszláv kölcsön ügyét.

Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök ma megszakította dalmáciai nyaralását és Veldesbe utazott, hogy ott Macsek helyettesével, dr. Sutejvel folytasson tárgyalásokat a szerb-horvát megegyezés érdekében. Ugy tudják, hogy végső megbeszélésekre ültek össze és a hazaérkező Pál jugoszláv régenshercegnek már át nyújthatják majd aláírás céljából a megegyezésről szóló okiratot.